

Nlaš tednik

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

10. LETO / ŠTEVILKA 51-52

V CELOVCU, DNE 20. DECEMBRA 1958

CENA 1.50 ŠILINGA

Božično veselje

V teh dneh okoli Božiča si sorodniki, prijatelji in znanci prek preobremenjenih pošt nih uradov ali pa od ust do ust po stari navadi želijo »vesele praznike«. Da jim pride božična pošta čim ceneje, si mnogi nabavijo kar že vnaprej z božičnim voščilom natiskane razglednice ali biljete, ki jih je treba samo podpisati. Dovolj! Vse kolikor mogoče dober kup: »srčkana« kartica za 1 šil. (če je ni dobiti ceneje), pošt na znamka za 30 grošev, tiskano besedilo in še kratek podpis s »kulijem«. Ali in kako naj bi se želja po veselih praznikih pri naslovljencu uresničila, pošiljatelj le redkokdaj resno zanima.

In vendar vsebuje želja po veselju nekaj za človeško življenje silno pomembnega in važnega. Veselje, pravo, resnično, pristrčno veselje ni luksuz, kot ni luksuz sonce, svetloba, toplota. Tam, kjer ni veselja, vlada kljub vsemu zunanjemu in navideznemu bogastvu, beda in uboštvu. In ravno tega veselja, ki človekovo življenje bogati, razsvetljuje in ogreva, je dandanes tako strašno malo na svetu. Moderni človek si je zaloputnil vrata v svetišče svojega notranjega sveta, »kjer je ljubo veselje doma«. Je kakor čudak, ki si zastira ob belem, sončnem dnevu okna v čudapolni, cvetoči, dehteči svet, ki ga obdaja.

Marsikatero lepo, toplo veselje ostane le premnogim skrito in prikrito, ker niso več navajeni ali zmožni, da bi ga iskali, odkrili, našli, sprejeli in doživeli. Tu se najbolj zgovorno in nazorno kaže pravi vzrok pomanjkanja lepega, srečno toplega veselja: človek je prenasiten po zunanjih užitkih in dražilih, zakopan in zaduščen v izobilju materialnih dobrin. Lahko je ubožnemu otroku napraviti pravo, lepo veselje. Zadostuje za to jabolko ali pa rabljen nožiček. Izgladovanemu revežu, ki že dva dneva ni dobil kaj toplega ali sploh nič jesti, je dobra, topla juha vprav prazniška pojedina. Približno tako je v vsem in z vsem, kar naj bi bilo vir veselja. Kdor ima vsega zadosti ali preveč, ima manj, kakor da bi nič ne imel. V tem smislu velja vedno in vsepovsod Gospodova beseda v evangeliju: »Gorje sitim!«

Kar je tu nakazano za naravni svet, pa velja v še večji meri v nadnaravnem svetu o veselju, o luči in toploti, ki prihaja iz blagovesti o Odrešeniku in našem odrešenju, še posebej pa o božičnem veselju. To veselje je dostopno pač le vernemu človeku, ki ne živi samo telesno, marveč tudi duhovno, ne samo zunanje, ampak tudi notranje življenje, človek, ki se vedno spet obrne in vrne iz zunanjega, površnega, hrupnega sveta v svetišče in globine svoje notranjosti in duhovnosti.

Sodobni, »moderni« človek je v naraščajoči meri v nevarnosti, da postane tuje v lastnem notranjem svetu.

Njegovo življenje postaja, kakor ugotavlja že pred dobrim pol stoletjem dominikanec p. Albert Marija Weiss v svoji »Apologiji krščanstva«, vedno bolj mišje življenje v vedno drugih, tujih prostorih, žabje življenje ob kvakanju po gostilnah in zabaviščih, vrabčev o življenje na cesti, življenje ptice selivke na raznih vozilih.

Nikoli ta »novodobni« človek ni prav in ves »doma«, nikoli ni prav in ves »pri sebi«, skoro vedno in stalno je »izven sebe«, bogve kje in kako daleč proč od sebe v tujini in daljini, v katero ga ponesejo (pa nikakor ne na angelskih perutih v nebeške višave) tele-fon, tele-vožija, magnet o fon in razni drugi »foni« in »grafi«.

Njegova življenjska usmeritev gre bolj za tem, da bi se iz-živel do polne puhlosti in praznote, kakor za tem, da bi se v-živel v vekovite realnosti notranjega, duhovnega, božjega sveta v sebi, da bi se dokopal in priril do neizčrpnih vrelcev pravega, zdravega, ozdravljajočega veselja. Kako daleč je prodril ta duh »modernega« človeka tudi že med naše slovensko ljudstvo na Koroškem, kaže med drugim gotovo zelo značilno to, da postaja odziv na povabila zaskrbljenih pastirjev na dneve duhovne obnove, na duhovne vaje in slične prilike »izpreobrnjenja« iz zunanosti v notranji svet vedno pičlejši in medlejši.

Kakor sta na prvi sveti večer pred velikim dogodkom prve svete blažene noči našla Marija in Jožef ob iskanju strehe za božjega Sina na betlehemske ulicah povsod le zaprta vrata ali odklonitev ponižne prošnje za prenočišče, tako se godi le prepogostokrat tudi v današnjem svetu Odrešeniku sveta. On hodi po širokih cestah modernega življenja in trka na vrata nešteti človeških src, da bi

v njih obhajal skrivnost svojega novega rojstva. Pa ta srca so prenapolnjena z zemskimi skrbmi in s poželenji po zemskih užitkih in nasladah. Zanj, ki je vir čistega, odrešujočega veselja ni prostora v njih. Zato pa je znak današnjega časa in človeka brezupno pomanjkanje veselja. Učinek in delež njegovega »praznovanja« božičnih skrivnosti le prepogosto ni veseli »božiček«, temveč novo zlovoljnost povzročujoči »maček«.

Vir pristnega božičnega veselja tudi ni in ne more biti zunanji blešč in drenj okoli božičnih drevesc in z bogatimi darovi preobloženih božičnih miz, marveč le verno spoznanje in pretresujoče prepričanje: Kristus nam je rojen, Bog je postal človek, da bi človek postal otrok božji. Božična blagovest o velikem veselju ni za plitveže in površneže, ne za posvetnjake in ponočnjake, marveč le za vse ljudi na zemlji, ki so res »blage volje«, ki so lačni in žejni resnice in pravice, ki so v veri in zaupanju v skrivnost včlovečene Ljubezni v globočini duše vsekdar in vsepovsod zares prave »dobre volje«.

In porodila je dete, ga povila v plenice in položila v jaslje, ker zanj ni bilo prostora v prenočišču. — V prav tistem kraju so pastirci prenočevali pod milim nebom in bili na nočnih stražah pri svoji čredi. In glej angel Gospodov je pristopil k njim in božja svetloba jih je obsenčila in silno so se prestrašili. Angel jim je rekel: Ne bojte se; zakaj glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo: Rodil se vam je v mestu Davidovem Zveličar, ki je Jezus Gospod... In v hipu je bila pri angelu množica nebeške vojske, ki so Boga hvalili in govorili: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje.

(Iz Evangelija po sv. Luku 2, 11–14)

Murillo: Devica z Detetom v pleniceh

Lepa darila za Božič

DRAGULJE, URE in NAKIT pri

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschg. 9

Strokovna delavnica
za popravila

Pesem o božični pesmi

Za sveti večer je bil obljubil morda na deset krajev, da bo zadržno prišel. Toda zdaj se ni menil za nič in je mrzlično hitel domov kakor vedno, kadar mu je začelo goreti srce in ga sililo, da mora pisati pesmi. Bil je prepričan, da bo nocoj urgel iz sebe tisto, ki ga je žgalo vse življenje, a ki se mu je uresničevalo vedno samo v sanjah. Sanje pa je v budnosti vedno pozabil in pesmi, ki bi naj povedale vse, kar je imel ljudem razodeti, ni bilo in ni bilo.

Zdaj se mu je zdelo, da se ga sanje po dolgih mesecih zopet polaščajo in ni mogel prilike zamuditi.

Toda, ko je doma sedel za mizo, sta mu misel in ogenj uplahnili. Srce mu je bilo zopet tako prazno kakor papir, ki je čakal pred njim. Nebogljenost se je oziral v slepo okno, a za njim ni bilo drugega kakor noč.

Čez dolgo se mu je pogled ustavil na starinskih jaslicah, edinem spominu, ki mu je bil ostal na mater. Lučka, ki je trepetala pred njim, je zdaj pa zdaj osvetila obraz Jezuščka, ki ga je zrl izpod priprtih vek prav tako mlo in otožno kakor njegov otrok, ki so ga tisto ognjeno noč pred šestnajstimi leti ubile bombe.

Dolgo je gledal tja. Bolečina, ki se je ni mogel ubraniti, mu je začela jemati zavest. Čez kdovekdaj se mu je zazdelo, da je Jezušček počasi vzdignil ročico, natanko tako, kakor jo je vzpenjal njegov otrok: ko da prosi nečesa zase, za stotisoče drugih.

Naslednji trenutek je bil hlevček velik kakor zares, jaslice prav tako. Sinek božji pa je iz materinega naročja širil roke in vabil k sebi množice, ki so se lile tja iz vseh štirih strani neba in pele...

Pesnik se je znašel nekje daleč zadaj med njimi. Tisto, kar bi moral povedati, mu je bilo spet prav na koncu srca. Toda — kakor zmeraj v sanjah — tudi zdaj ni imel pri roki ničesar, da bi zapisal.

Ko je Sinek božji videl, da si ne upa naprej, je stopil Mariji iz naročja in je bil v hipu pri njem. Položil mu je ročico na čelo.

Pesnik je tisti trenutek zagledal, da drhtila pred njim v zraku dva drobna angelčka ter mu držita pozlačen pergament.

»Piši!« mu je tiho velel Jezus, ga prijel za roko in jo začel voditi po pergamentu.

Pesnik ni videl, ne slišal ničesar. Čutil je samo, kako mu iz srca teče skozi drhteče prste ognjena, mogočna, vse obsegajoča, vse osrečujoča pesem, ki jo je nosil v sebi od zmeraj.

Bilo mu je, ko da jo je pisal tako dolgo, kakor ga je žgala v srcu. Ko se mu je zazdelo, da mu je Jezušček izpustil roko in da je napisal vse, je odprl oči in videl, kako angeli neso njegov spev in ga pripenjajo čez nebo. Od vse neskončne pesmi ni razložil drugega ko en sam stih, ki je v plamenečih curkih in med bučanjem množic gorel čez ves svet: »Mir ljudem na zemlji.«

Bil je srečen kakor človek, ki je povedal in storil vse, kar je moral, ter si ni želel več ničesar, niti prebujenja...

Mirko Javornik

1958 — leto negotovega miru

Zopet se je obrnilo leto. Človeštvo se zopet, podobno kot pred dvatisoč leti pastirski v Betlehemu, ozira v nebo ter gleda nenavadna znamenja. Toda na nebeskem svodu ne sveti se zvezda-repatica in kaže pot trem Modrim k jaslicam, kjer leži vtelešen v nebogljenem detetu On, ki je Luč, Resnica in življenje. Na nebu se pojavljajo rakete, umetne lune, vseirska letala, ki silijo navzgor k Luni, k Marsu. Ti moderni stroji so sicer priče velikanskega gmotnega, tehničnega napredka, obenem pa napolnjujejo srca človeštva s tesnobo pred negotovo bodočnostjo, kajti morejo prenašati strahotni tovor popolnega uničenja. Zato so srca ljudstev nemirna in si bolj kot kdaj koli žele angela iz nebes, ki bi človeštvu naznanil osrečujočo vest: Ne bojte se, prinašam vam mir.

Trinajst let je minilo, odkar so utihnili topovi zadnje vojne, toda pravega miru svet še nima. Sam v sebi je razklan, razdeljen v dva mogočna vojaško-politična tabora. Črta ločnica teče po sredi Evrope in deli tudi Nemčijo na dva dela. Oba sta do zob oborožena z atomskimi orožji. Toda atomske vojne ne upa začeti nobeden, ker ve, da bi to prineslo razdejanje in propast obema. Zato se pa skušata z drugimi sredstvi. Bojujeta med seboj »hladno vojno«, tu pa tam se spustita v omejene krajevne spopade, ter zadeti nasprotnika na njegovi šibki točki.

Zato se je med letom težišče mednarodnih kriz premikalo iz Evrope na Daljnji vzhod, nato na dežele arabskega polotoka in končno zopet nazaj v Evropo.

Svet je razdeljen v dva sovražna tabora

Prizadevanje za ustavitev atomske oboroževalne tekme

Pestro in zanimivo in razburljivo leto imamo za seboj. Obnovili bomo v spominu samo nekatere najvažnejše dogodke.

Takoj po novem letu so se začele konference državnikov. Te bi naj pripravile sestanek »štirih velikih«, ki bi naj po trinajstih letih vendarle uredili svet in mu povrnili mir. Toda po več mesecih dopisovanja med Združenimi državami in Sovjetsko zvezo se je izkazalo, da ena stran drugi ne zaupa.

Ko so propadli politiki, so poskusili atomski znanstveniki. V Ženevi so se spomlad s sestali znanstveniki Sovjetske zveze, Združenih držav in Velike Britanije. Bili so tu učenjaki in inženirji, ki so svojim državam zgradili atomske bombe. Oni bi naj ugotovili, ali je moč ustaviti oboroževalno tekmo in uvesti učinkovito kontrolo nad oboroževanjem. Znanstveniki Vzhoda in Zapada so res prišli do soglasnega zaključka, da je to možno, kajti danes znanost že poseduje aparate, ki lahko zabeležijo na tisoče kilometrov daleč sleherno atomsko eksplozijo.

V jeseni se je sestala druga konferenca diplomatov in vojakov, ki bi naj načelne sklepe znanstvenikov sprevdela v praktične ukrepe. Tu pa se je stvar zataknila, kajti po eni strani trdijo zapadne demokratične države, da Sovjetska zveza ni držala nobene v preteklosti sklenjene diplomatske pogodbe ter da je vsako samo izkoristila v svoj prid. Zato je sleherni pogodba o ustavitvi atomskih poskusov ter atomskega oboroževanja brez pomena, če ni združena s posebno organizacijo mednarodne kontrole, ki bo imela dostop v ozemlje vseh držav sveta (vključno v Sovjetsko zvezo) ter onemogočila sleherni tajno oboroževanje. Moskovska vlada pa ugovarja, da bi taka kontrolna organizacija bila v resnici zgolj vojnarska organizacija zapadnih sil. Ona predlaga, da bi naj vsi prizadeti najprej ustavili atomske poskuse in oboroževanje, a šele kasneje, ko bi bilo zopet v miru ustvarjeno medsebojno zaupanje, bi bilo možno se dogovoriti tudi za mednarodno kontrolo. Se razume, da zapad noče kupiti takega mačka v žaklju in tako so se dosedanja večmesečna pogajanja dosegla le ta rezultat, da je bilo sestavljenih nekaj paragrafov nove pogodbe, ki pa nikogar k ničemur ne obvezujejo. Prav ironija je hotela, da so Amerikanci pred začetkom te konference doživeli svojo veliko serijo poletnih atomskih poskusov v Pacifičnem oceanu, a Sovjetska zveza je še med konferenco, ko so njeni delegatje v Ženevi predlagali takojšnjo brez-pogojno ustavitev atomskih poskusov, izvedla vrsto atomskih eksplozij v Sibiriji.

Medsebojno nezaupanje je preprečilo sporazum

Atomsko oboroževanje leži kot mora nad človeštvom, posebno ker posedujeta obe strani prevozna sredstva, ki morejo v nekaj urah prenesti in odvračati svoj strašni tovor v osrčju sovražnikovega ozemlja! Združene države imajo v ta namen posebno »strateško letalsko skupino«, ki je v stalni pripravljenosti. Ta letala imajo svoje odletne baze v Ameriki; pa tudi okoli in okoli Sovjetske zveze v Evropi, Severni Afriki in na Daljnem Vzhodu se razteza venec letališč ameriškega letalstva.

Sovjetska zveza pa ima tudi moderno letalstvo, poleg tega pa še znaten naskok v

raketni tehniki, njene rakete na dolge proge morejo v direktnem poletu doseči katerikoli točko v Ameriki in tja prenesti atomske ali vodikove bombe.

Da bi se vsi zavarovali vsaj pred nenadnimi napadi, se je po zastoju splošne atomske konference sestala posebna komisija vzhodnih in zapadnih držav, da se sporazumejo vsaj glede preprečenja teh atomskih presenečenj. Tudi to je tehnično iz-

„Hladna vojna“ na treh bojiščih

Tekma za arabski petrolej

V začetku leta je stal v ospredju mednarodne politike arabski svet. Na področju Bližnjega in Srednjega vzhoda je namreč po prisiljenem umiku evropskih kolonialnih velesil nastala politična praznina, v katero sta silila potem oba svetovna orjaka, Združene države in Sovjetska zveza, da si zagotovita nove postojanke, obenem pa oblast nad največjimi zalogi petroleja na naši Zemlji.

Politična praznina po odhodu evropskih kolonialnih sil

Na arabskem polotoku, na prostoru med Sredozemskim morjem ter Perzijskim zalivom, je po zadnji svetovni vojni nastala vrsta novih držav. Velika Britanija, Francija in Italija, ki so prej vedrile in oblačile na tem prostoru, so v zadnjih dveh svetovnih vojnah izgubile toliko krvi, da niso več mogle držati pod svojo oblastjo ljudstev tega prostora. Po drugi strani pa je nacionalizem zbudil nove sile. Prebujajoči arabski narodi so z vedno večjo odločnostjo zahtevali politično samostojnost.

Angleži so nove čase spoznali in so gledali, da so iz tistih držav, kjer se niso mogli več držati, v miru in zlepa odšli. Zapustili so za seboj prijateljske režime, ki so pogosto sicer bili nazadnjaški, vendar so v zunanji politiki šli po poteh, ki jim jih je kazal londonski Foreign Office. Tako je bil Bagdadski pakt združenje Turčije, Irak, Iran, Jordanijo, Pakistan in Anglijo, podaljšek Atlantskega zavezništva na Srednj. vzhodu.

Španija je z veliko porcijo politične modrosti sledila angleškemu zgledu in zapustila del Maroka.

Italijani so imeli srečo v nesreči, izgubljena vojna je namreč imela za posledico tudi izgubo vseh afriških kolonij. Sprva so Italijani hudo žalovali za kolonijo, toda čez nekaj let so uvideli, da bi imeli s kolonijami samo težave, dobička pa zaradi nemirov ne več.

Francozi v svoji kolonialni politiki niso imeli tako spretne roke kot Angleži, ker so predolgo vztrajali in so se povsod pustili izgnati šele z orožjem. Tako so morali po velikih izgubah zapustiti Indokino, a v Severni Afriki so šele pod pritiskom upora priznali politično samostojnost Tuniziji in Maroku. Le v Alžiru se danes še drže.

Za te nove države se je vnel silovit, a podtalni boj med obema svetovnima blokom. Posebno oster je postal na Srednjem vzhodu, kjer je iz Egipta izšla iskra nacionalizma, ki bi naj zažgala po vseh državah srednjega Vzhoda ogenj navdušenja za združenje vseh Arabcev. Ukresal jo je egiptovski predsednik Nasser. V njej se združuje staro sovraštvo proti evropskim silam, ki izvira še iz časov kolonializma, z iskren-

peljivo, so izjavili tako vzhodni kakor tudi zapadni atomski in raketni strokovnjaki, toda zadeva je stvar visoke politike. In ta se je zaradi medsebojnega nezaupanja zopet zataknila.

Leto 1958 je bilo tudi leto tekmovanja tako na političnem, gospodarskem in tehničnem področju.

Dve orjaški vojni organizaciji sta razpredeni po vsej Zemlji

Razdelitev sveta, ki jo je prinesla druga svetovna vojna, je tudi letos ostala v glavnem nespremenjena, čeprav sta obe strani poskušali ena drugo spodnesti na tej ali oni točki, ne da bi enemu ali drugemu uspelo doseči kak odločilen uspeh. Oba orjaka naše dobe, Sovjetsko zvezo in Združene države, ki sta se obdali z mogočnim taborom zaveznikov. Na zapadu za skupnost temelji na svobodnem sporazumu ter je njena hrbtenica Atlantski pakt, ki povezuje Združene države Amerike, Kanado, Veliko Britanijo ter zapadnoevropske države v obrambno skupnost. Vzhodu pa je vojaška in gospodarska sila Sovjetske zveze tisti cement, ki drži skupaj Varšavski pakt v Vzhodni Evropi. Na Daljnem Vzhodu pa je Kitajska vezana na Sovjetsko zvezo z močnimi gospodarskimi vezmi, pa tudi zaradi tega, ker Amerika noče priznati sedanje kitajske komunistične vlade in se z njo pogajati.

nim narodnim čustvovanjem, obenem pa je vanj vpletena za vzhodne narode značilna lokavost in želja po izigravanju,

Potem ko je Nasserju uspelo, da je v Egiptu pregnal kralja Faruka in odrinil svojega zaveznika generala Neghibo ter udril svojo absolutno oblast, je začel prestirati, ki bi naj zajeze ves arabski svet od Sredozemlja pa do Perzijskega zaliva ter ga združile v njegovi roki. Njegova gesla o združenju vseh Arabcev so posebno vžgala mladino in izobraženstvo, njegove obljube o boljšem življenju, o razdelitvi veleposestev ter imetja drugih bogatinov pa je bosopete, razcapane in v neizmerni bedi živeče množice napolnil z elektrizirajočim upanjem. Še napol fevdalne, koruptne vlade v raznih arabskih državah so se začele nevarno majati.

Nevarna Nasserjeva igra

Protizapadna ost »Nasserizma« kot se imenuje njegov nauk, ki ga je izdal v posebni knjigi, so navdale zapadne države z nezaupanjem. Ko se je potem pojavil Nasser s prošnjami za velikanska posojila za zgraditev orjaškega jezusa na Nilu, ki bi naj spremenil stotisoče kvadratnih kilometrov puščave v plodne njive, in čigar električne centrale bi naj dale življenje novim, mogočnim industrijam, je po daljšem odlašanju Zapad njegove prošnje odbil, kajti Nasserjevi načrti so se gospodarskim strokovnjakom zdeli praktično neizvedljivi, političnim krogom pa se ni zdelo umestno podpreti moža, ki je nova izdaja Hitlerja ob Nilu.

V svojem ponosu užaljeni, že prej ne posebno Zapadu naklonjeni egiptovski polkovnik se je potem vrgel v nevarno igro. Čeprav v lastni državi preganja komuniste, se je v zunanji politiki naslonil na Sovjetsko zvezo in zadal zapadnim silam najprej težak udarec s podživitvijo Sueškega prekopa. Sovjetska zveza ga je res nato v sušnem pohodu Anglije, Francije in Izraela rešila pred porazom. Takrat so celo Amerikanci nehote podprli Sovjete in pripomogli k dokončnemu propadu angleškega in francoskega vpliva na Bližnjem vzhodu. Se razume, da se je nato Nasser še bolj naslonil na Sovjetsko zvezo, ki je prek njega tako dobila oporišče na Srednjem vzhodu, kjer ga prej nikdar ni imela. V drugi polovici letošnjega leta mu je zato Sovjetska zveza dala zaželeno posojilo za jez ob Nilu, da ga še bolj priveže nase. Prvi sovjetski tehniki so že prišli v Egipt, da pripravijo načrte za jez. Egiptovski komunisti pa še naprej sede v ječah.

Nasser je svoje mreže razpletal naprej po vsem arabskem svetu. Najprej je pobasal

Laika, Gordo in otroci božji v Palestini, na Koroškem in drugod

Ko je Sovjetska zveza lansko leto poslala s Sputnikom II psico imenovano »Lajka« v vseмирje, kjer je v krogotoku okrog zemlje kmalu poginila, je vstal svetovni val in vihar protestov zoper tako nečloveško krutost napram ubogi, nedolžni stvarci. Morda je kje kakšna mednarodna organizacija »živaloljubov« že postavila kak dragocen spomenik tako srčno pomilovani, skoroda že oboževani »ubogi« Lajki.

Preteklo tretjo adventno nedeljo so prinesli časopisi »pretresljivo« vest, da je ameriška armada izstrelila raketo »Jupiter« v višino 1000 kilometrov, da pa je v »nosu« rakete bila kot potnik poldrug kilogram tehtajoča, posebno inteligentna opica z imenom »Gordo«. Spet je ogorčeno protestirala proti temu »nasilju« napram srčkani opici, nedolžni kakor Lajka, radi majhnosti še bolj pomilovanja vredni, britanska »Družba proti krutostim nad živalmi«.

Ko je pa prišel sam Sin božji v podobni ljubkega človeškega otroka iz nebesnih višin na zemljo in je zaradi njega kruti Herod pustil poklati bogve koliko nedolžnih otročičev v Betlehemu in okolici, se ni ganila nobena družba visoko-kulturnega in po slavnem rimskem pravu vladanega Avgustovega svetovnega imperija, da bi protestirala proti takemu grozodejstvu nad najnedolžnejšo človeško stvarco.

Če se govori in piše o brezštevilih umorih nedolžnih otročičev, še predno so zagledali luč sveta, se ne dvigne noben val sočutja, noben vihar protestov nacionalnih in internacionalnih lig, društev in klubov proti takemu skrunjenju naravnih postav in taki strašni zlorabi »pravice staršev«.

Če na Koroškem slovenski starši, bodisi pod pritiskom in v strahu pred toliko v grozi doživetim nasiljem, bodisi iz golega koristilstva za ozirom na gospodarsko ali politično konjunkturo, otrokom, ki jih jim je Oče v nebesih izročil in zaupal v vestno oskrbo in vzgojo po Njegovi volji, odvzamejo dano jim možnost pouka v materinskem jeziku in s tem pomagajo uničiti najgloblje korenine naravnega razvoja in nasilno pretrgajo svete vezi med otrokom in materjo, se ne gane nobena mednarodna liga za človečanske pravice in zaščito nedolžnih, nebogljenih človeških bitij. Na pristojnih mestih upravičenih, z dokumenti utemeljenih protestov in dokazov nasilja, za katerimi pač ne stoji nobena oborožena velesila, ne vzamejo na znanje.

Čeprav v tem slučaju ne gre za »kruave« pomore otrok kot pod Herodom v Betlehemu ali pod »belo kugo«, ki jih mori radi osebnega ugodja, je pa vendar to moralni umor, ki z zahrbtnim nasiljem na vsak način skuša izpodjesti korenine narodu, ki je prav tako od Boga hoten in ustvarjen kot drugi narodi!

Ali bi našel otrok Koroške slovenske matere, ki bi ga za poizkus poglani v »nosu« kake rakete par tisoč kilometrov v zrak, vsaj toliko sočutja v svetovni javnosti kot Lajka in Gordo...?

Sirijo, ki se je združila z Egiptom, tako da je odslej naslov te skupne države Zedinjena arabska republika. Njegov načrt je bil, da postopoma združi v svoji roki vse arabske države. Vendar tu so se prav v preteklem letu začeli prvi Nasserjevi neuspehi.

Tudi na Srednjem vzhodu se med arabskimi državami nahajajo bogatini in siromaki, to je države, obdarjene z naravnimi zakladi in dežele, ki imajo samo mnogo peska in mnogo revežev.

Nasserjeva gesla so pa ponekod rodila sardove, ki jih njih ustvaritelj ni pričakoval. Irak je tudi po sueški krizi ostal trdna postojanka Angležev. Anglo-irajska petrolejska družba je črpala iz izdatnih ležišč petroleja. Zaradi velikih dobičkov, katerih polovica je pripadala Iraku, je to bila dežela s sorazmerno visokim življenjskim standardom v arabskem svetu. Toda med od Angležev izolane častnike je segla ideja Nasserizma. V mesecu juniju je general Kassem s svojimi četami obkrožil kraljevski dvorec. Pod streli strojníc je padel mladi

(Nadaljevanje na 6. strani)

Beseda božja in materinski jezik

(O premislek osem, ki so blage oolje, za praznik učlovečene besede)

Vsako leto obhajamo v začetku decembra praznik velikega misijonarja, sv. Frančiška Ksaverija. O njem poroča življenjski podoben čudež, kot se je dogodil na binkoštni praznik. Ko je namreč govoril veliki množici Indijcev in drugih rodov, ki so prihiteli od vseh strani, so ga vsi razumeli, vsak v svojem materinem jeziku. »Ko je nastal ta glas, se je zbrala vsa množica in se zavzela, ker jih je vsak slišal govoriti v svojem jeziku. Vsi so strmeli in se čudili, govoreč: »Glejte, ali niso vsi ti, ki govore, Galilejci? Kako, da mi slišimo vsak svoj jezik, v katerem smo se rodili...« (Apd. 2, 6 s.).

Ta dva dogodka nam jasno kažeta, kako je Sveti Duh, ki je Bog ljubezni, čudežno posegel v oznanjevanje božje besede in ji pomagal, da so jo razumeli vsi ljudje. Iz celotnega svetega pisma in predvsem iz Zveličarjevega življenja vemo, da Bog nikoli ne stori čudeža samo zato, da bi se ljudje »čudili« in občudovali njegovo vse-mogočnost. Čudež je storil Gospod le, če je pomagal s tem bednemu, pomoči potrebnemu človeku, ki je vanj zaupal. Zato tudi binkoštni čudež ni bil namenjen za občudovanje, temveč ga je storil Sveti Duh v svoji ljubezni, da bi pomagal ljudem, da bi se vsem razodela božja beseda v materinem jeziku, da bi se porodila v njih, kakor to odgovarja naravnemu porodu ali narodu.

Zato je pa vsako nasprotovanje proti oznanjevanju božje besede v materinem jeziku delo proti načrtom in namenom Svetega Duha. Razumljivo je, da ljudje iščejo potov in načinov, kako bi premostili jezikovne razlike in se poleg prizadevanj za nekaj umetni enotni jezik, ki naj bi se ga naučili vsi ljudje — ne ustavijo niti pred krivico in nasiljem. Opravičujejo tako nasilje s trditvijo, da bo najhitreje prišlo do pravega reda in miru, če bodo vsi govorili le en jezik. Sveti Duh je storil čudež; a ne tako, da bi vsi naenkrat razumeli aramejsko govorečega apostola Petra, temveč da so ga slišali vsi, vsak v svojem materinem jeziku.

To dejstvo in pa Jezusovo naročilo: »Pojdite in učite vse narode!«, je bilo za sv. Cerkev skozi vsa stoletja odločilno. Vselej si je prizadevala, da pošilja v poganke dežele misijonarje, ki se priučijo tamkajšnjega jezika, spoznajo tamkajšnje navade in verske običaje, predvsem pa skrbijo za vzgojo duhovnikov-domačinov.

Tudi skrbno pripravljeni cerkveni leksikon: »Lexikon für Theologie und Kirche«, ki ga je pred drugo svetovno vojno izdal dr. Michael Buchberger, škof iz Regensburga, na kratko oriše vprašanje materinskega jezika in njegove uporabe.

Tako piše v 7. zvezku na strani 197: »O uporabi materinskega jezika ni v Zakoniku cerkvenega prava nobene izrecne določbe. Vendar pa so dušno pastirstvo v materinem jeziku potrdili v 9. konstituciji IV. lateranskega vesoljnega cerkvenega zbora 1215, na tridentinskem cerkvenem zboru, navodila rimske kurije, številne provincialne in škofijske sinode, razni konkordati iz novejšega časa (ki jih leksikon našteva). Že po naravi je dano, da se pridiguje v materinem jeziku in ne v kakšnem poslušalcem nerazumljivem jeziku. Pa tudi tam, kjer so pripadniki manjšinske narodne skupine radi vsakodnevnega občevanja oz. po manjšinskih šolah več ali manj večji državnega jezika, je v versko korist, če se dušno pastirstvo poslužuje materinskega jezika.

Notranja utemeljitev uporabe materinskega jezika v dušnem pastirstvu je v naslednjem:

a) Vsaka narodnostna skupina ima naravno pravico, na posebnostim svoje narodnosti odgovarjajoč način prosto in svobodno hvaliti Boga; kakor ima vsak narod in vsaka narodnost pravico do obstoja, tako je vsakemu že po rojstvu dana pravica do materinskega jezika pri molitvi, spovedi, pridigi, cerkveni pesmi itd.

b) Odpad od narodnosti, posebno odpad od izročnega materinskega jezika, je povezan z nevarnostjo, da človek zavre prejšnje, na narod povezane vrednote verskega življenja, ne da bi se med tem utrdile in dozorele nove šege in navade...

c) Materinski jezik je prvobitni oblikovalec duše, ki ga navadno ne more nadomestiti noben pozneje priučen jezik. Za razum ima največjo moč, da kaj pojasni, za voljo in čustva pa najmočnejšo gonilno silo.

d) Če otroci molijo in imajo pouk verouka v drugem jeziku kakor pa njih starši in če se pri božji službi pretrga vez istega jezika med starimi in mladimi, potem se je prav težko ubraniti škode, ki nastane v verskem življenju. — Najboljše zagotovilo za dušno pastirstvo v materinem jeziku nudi z ljudstvom povezano duhovništvo. Velika cerkvena in misijonska politika se ne strši največjih naporov in najtežjih žrtev, da

bi tudi najmanjšemu narodu dala po krvi in jeziku istih (sorodnih) duhovnikov.

Iz gornjih izjavanj sledi jasno, kako malo katoliškega mišljenja imajo tisti, ki bi iz političnih, koristolovskih ali iz katerih koli drugih razlogov hoteli nasilno poseči celo v oznanjenje božje besede v cerkvi ali šoli, ki je po naravi in zato tudi po volji božji, t. j. bogohotena v jeziku, v katerem je mati najprej otroka pokrižala in ga učila prve molitve.

Nekatoliško in proti božji volji je poseganje v družino; otroka naučiti molitev in pesmi, ki jih starši ne znajo: s tem enkrat za vselej uničena skupna družinska molitev. Cerkev bi sama sebi nasprotovala, — bi bila razdeljena, po besedi Jezusovi —, če bi na eni strani učila in oznanjala potrebo skupne družinske molitve, na drugi strani pa bi otroka naučila molitev v drugem, ne materinskem jeziku, to je v jeziku, v katerem mati oz. starši ne molijo.

Zato je nujna potreba in dolžnost staršev in vseh odgovornih, da omogočijo otroku tisto versko vzgojo, ki odgovarja verski vzgoji staršev, da se notranja vez v družini utrdi in poglobi. Najbolj trdna in naravnost nerazdružljiva je vez skupne in medsebojne molitve: zakaj ta premaga vsako daljavo in seže tudi prego groba.

Ko se v današnjih dneh toliko govori o pravici staršev, naj bi se jim povedalo, kot to Cerkev skozi vsa stoletja uči, tudi o njih težkih dolžnostih, ki jih imajo do verske vzgoje otrok. Zakaj vse pravice, ki jih starši imajo, izvirajo končno in imajo svojo podlago le na teh dolžnostih, ki jim jih nalaga četrta zapoved. Zakaj do Boga imajo starši samo dolžnosti in prav radi teh dolžnosti imajo proti ljudem in človeški oblasti pravice — in sicer pravice zahtevati vse, kar jim je potrebno, da izpolnijo svoje dolžnosti do Boga.

Ob koncu bodi pripomnjeno le še to, da določa — čisto v skladu s cerkvenimi izročili in predpisi — šolski zakon za dvojezične ljudske šole v južnem Koroškem z dne 31. oktobra 1945, točka A., ki jo slej ko prej v veljavi: »Verouk se poučuje izključno le v materinem jeziku otroka.« Sicer je pa po cerkvenem in državnem pravu v zadevah oznanjevanja božje besede v cerkvi, v šoli in kjerkoli drugod pristojna edinole cerkvena oblast. Zato bi bilo vsako vmešavanje drugih krogov, bodisi privatnih oseb bodisi od katerihkoli necerkvenih instanc ali udruženj tudi protizakonito!

Slovenci iz Roža, Podjune, Zilje

želimo vsem rojakom doma in po širnem svetu
blagoslovljen Božič in srečno novo leto 1959

NARODNI SVET KOROŠKIH SLOVENCEV

FRAN ERJAVEC, Pariz:

KOROŠKI SLOVENC

III. del.

Tedaj je izglasovala skupščina več zakonov v jakobinskem smislu iz strahu, da je republika v nevarnosti. Sklenjen je bil zopet nov zakon o splošnem novačenju, toda mesto 223.000 vojnih obveznikov se jih je tudi to pot oglasilo komaj 116.000. Začeli so vnovič z ostrimi revizijami, razpisali so prisilno vojno posojilo, dne 12. VII. sklenili celo zloglasni zakon o talcih in naperjena je bila obtožba proti štirim bivšim članom direktorija. Sieyès si ni upal ustavljati tem zakonom, toda pri skupščinski večini je dosegel pravico nadzorstva nad njih izvajanjem, kajti sredina in desnica sta se vendarle bali, da bi se iz izvajanja teh zakonov vnovič ne razvili nekdanji teroristični revolucionarni odbori. Nek poslanec je tedaj točno označil položaj: »Nekateri žele uporabiti ljudsko silo za zavrnitev barbarov, drugi se pa bolj boje uporabe te vse-mogočne ljudske sile, to se pravi, da se bolj boje republikanskih množic kot pa tolpa s severa.«

Navedeni jakobinski zakoni so med ljudstvom, zlasti pa še med meščanstvom, samo podvojili strah in razdraženost ter so ostali radi splošnega odpora zato tudi po večini neizvedeni. Številne brošure in letaki so napadali te zakone in dolžili zlasti Sieyès-a, a levičarski klubi so pozivali k javnemu upor. Po mnogih krajih je prihajalo do spopadov med obema taboroma, toda levičarji vendarle niso mogli več računati na podpore utrjenih in zato že brezbriznih množic.

Ni pa postajala jasna le nesposobnost direktorija, temveč je nastajala vedno večja anarhija tudi v skupščini. Od skrajne leve so se odcepili izmodreni zmernejši. Sredino so tvorili pristaši Sieyès-a. Ti so bili učenci enciklopedistov in so želeli rešiti vsaj glavna načela revolucije,

kajti spričo nastajajoče anarhije so čutili, da grozi obnova monarhije. Zavedali so se, da je treba korenitih zdravil, toda vedno jasneje so uvidevali, da je postala skupščina nezmožna zanje. Trije državni udari v dobrih štirih letih niso prinesli nobenega izboljšanja, zato tudi ne more iti več za kaka krpanja, temveč le za korenito spremembo ustave in vsega sistema, ki ju je treba izvesti, četudi s silo. Tako spremembo je treba pripraviti v vladi, a izvede naj jo armada, ki je že ponovno rešila republiko. Samo general more še narediti red in rešiti prestiž države. Sieyès je že spomlad 1. 1799. dejal: »Iščem kak meč«, toda večina generalov, ki so bili pri roki, je nagibala k jakobincem ali se je pa pokazovala za pustlovsko, a Bonaparte je bil še v Egiptu. Misli je na Jouberta, a ta je bil v Italiji potolčen in 15. VIII. celo ubit.

Trenutno je držala vlada upravo še vedno trdno v rokah in v Parizu je imela zbranih tudi 20.000 mož zvestih čet, toda Sieyès, ki je tedaj predsedoval direktoriju, je dobro vedel, da je položaj nevzdržen in da je treba rešiti revolucijo. Odločil se je zato nastopiti z vso ostrino proti jakobincem in je dosegel, da je bil za policijskega ministra imenovan prekanjeni Fouché, ki je bil sicer nekoč sam med vodilnimi jakobinci, a je živel sedaj že pet let v veliki bedi in je bil pripravljen prodati se vsakemu. Njega je Sieyès sklenil izrabiti ter ustvariti z njim močno vladno pametnih demagogov. Anarhisti so se pokazali za to nesposobne, kajti oznanjali so le nasilje, dočim je zahtevalo ljudstvo mir.

Sieyès in Fouché sta ves načrt dobro premislila. Začela sta širiti vesti o jakobinskih zarotah, a jakobinci so poskušali postaviti nekatere člane direktorija pod obtožbo. Ta je bila odklonjena, a Fouché je dal vnovič zapreti vse jakobinske klube. Ker so ostale vse levičarske pritožbe zaman, je postal prelom med Sieyès-em in jakobinci dokončen, a sprijenemu B a r r a s - u, drugemu vodilnemu članu direktorija, ni zaupal noben tabor več.

Meseca avgusta so poskušali rojalisti v južni Franciji z novim uporom. To je dalo skupščini povod, da je dala direktoriju izjemna pooblastila in Sieyès jih je izbral za to, da je poslal najprej v preganstvo vse urednike 34 rojalističnih časopisov, takoj zatem pa še 16 jakobinskih pod pretvezo, da so snovali zaroto. Takoj naslednje dni so pa začele prihajati v Pariz tudi vznemirljive vesti o porazih v Italiji in o izkrcanju Angležev na Nizozemskem. Iz strahu pred sovražno invazijo je nastalo nepopisno razburjenje. Vršile so se viharne seje skupščine, vendar se je Sieyès-u posrečilo preprečiti sklep, da se nahaja domovina v nevarnosti.

Toda hitro nato se je položaj zopet nenadoma spremenil. Že sredi meseca avgusta je nadvojvoda Karel v okolišju Züriškega jezera zaman poskušal razbiti Masenove divizije, nakar je odšel proti Renu, pustil pa na angleško zahtevo tam 25.000 mož, katerim so se pridružile še čete Korzakova, dočim je mogel oditi Suvarov iz Italije šele meseca septembra. Nadvojvodov odhod so izkoristili Francozi in konec meseca septembra temeljito potolkli avstrijsko-rusko vojsko v okolici Züriškega jezera. V južni Švici je Suvarov medtem došel do Altdorfa, a tu so ga zaustavili Francozi, in, ko je izvedel še za usodo Korzakove vojske, mu ni preostajalo drugega, kot da se je s svojimi onemoglimi četami umaknil čez gornji Ren na Predarlško.

Nič manj klaverno se ni končal tudi angleški vdor na Nizozemsko. Polastili so se sicer holandske mornarice, toda na kopnem so Francozi hitro zaustavili angleško-rusko ofenzivo, a ko so odprli Holandci še morske nasipe, je nastopil zastoj v prehrani in širiti so se začele hužne bolezni, tako da je postal angleško-ruski položaj nevzdržen. V drugi polovici meseca oktobra so se morali Angleži vrniti zopet domov, a ostanke ruskih čet so prepeljali na otok Jersey.

(Dalje prihodnjič)

NASTANEK IN POMEN

jaslice

Med najlepše navade krščanstva spada prav običaj postavljanja božičnih jaslí z Detetom, Marijo in Jožefom v staji, jasli, voličkom in osličkom, pastirčki, Tremi modrimi, mahom, skalami, zvezdo repatico in vsem, kar spada še zraven.

Vsake jaslice so lepe, pa naj se nad njimi božijo puščavske palme ali pa smrekove vejice naših gozdov. Povsod, kjer se je ustalilo krščanstvo, se je udomačila tudi navada jaslí, od furovih dežel, kjer se je zgodilo to, kar pripoveduje apostol Luka v svojem evangeliju o sveti noči, pa preko Rima do zasneženih severnih pokrajin, pa preko ekvatorja v tropske dežele, na Kitajsko, aponsko, Avstralijo in Ameriko. Povsod dobe jaslice nekaj svojkega, obenem pa ohranijo to, kar je vsemu človeštvu skupnega. Motiv Svete družine, ki je zgled vsem človeškim družinam, so povsod okrasili in tolmačili po svoje. V naših krajih ima Marija ruto, kot naše matere, na Kitajskem je oblečena v svilo, v Ameriki v konfekcijsko obleko. Štalico obdaja pokrajina, podobna deželi tistih, ki so jaslice postavili.

Kdaj so začeli jaslice postavljati, ni točno znano, toda brez dvoma je ta običaj star toliko kot je stara krščanska upodabljanja ča umetnost. Spočetka so imeli samo podobe, toda sčasoma vernemu ljudstvu to ni zadostovalo, hoteli so bolj plastične, neposredno življenjske predstave. Tako je nastal hlevček z kipci, bodisi iz lesa, bodisi iz kovine ali kamna, in liki so bili včasih prav poslikani.

Iz trinajstega stoletja imamo prva pisana poročila o postavljanju jaslí. Najprej so jaslice postavljali po cerkvah, kasneje so pa prišle tudi v domove družin. Posebno se je razvnela umetnost jasličarstva v renesansi. Takrat so najboljši kiparji in slikarji posvetili temu motivu svoje sposobnosti. Tako so po italijanskih in južnonemških cerkvah nastale mogočne jaslice, ki jih še danes občudujemo. Še danes spada med obiskovanje cerkva in ogledovanje jaslí med najlepša doživetja.

Slovenci smo obenem s krščansko vero prevzeli tudi ta lepi običaj. Iz čustvenega bogastva naše narodne zakladnice smo mu dali naše svojstvene poteze. Hlevček naših jaslí je podoben hlevom po naših kmetijah, namesto palm se božijo nad njim smrekove vejice, v ozadju so skalice, ki predstavljajo naše gore, čeprav v miniaturi. Božje Dete ima poteze naših otrok, v marsikaterem Jožefu in Mariji so poteze naših dobrih očetov in mater, mah pred hlevčkom je mehki baržunasti mah naših gozdov. Naj jaslice ostanejo tako v bodoče in zvezda repatica, mila zvezda, naj tudi nam kaže pot k Njemu!

Polnočnica v Celovcu

Letos bomo obhajali spomin Gospodovega rojstva — polnočnico — ob pol 11. uri zvečer v cerkvi novega bogoslovja — Tarviser Strasse 30 (ob Lendkanalu), kjer imamo ob nedeljah božjo službo. Naj bi se slovesne polnočnice udeležilo čim več vernikov iz Celovca in okolice. Pred in med polnočnico prilika za sv. spoved. Naj bi bralci »Tednika« opozorili na to možnost tudi svoje prijatelje in znanke, ki bivajo v mestu ali okolici.

Red božje službe bo naslednji:

24. decembra — sveti večer — ob pol 11. uri zvečer slovesna polnočnica z zbornim petjem božičnih pesmi — v cerkvi novega bogoslovja — Tarviser Str. 30 (ob Lendkanalu).

25. decembra — Božič — ob 9. uri služba božja v cerkvi novega bogoslovja.

26. decembra — sv. Štefan — ob 9. uri sv. maša v cerkvi novega bogoslovja.

VEČNA VES

Skrinarjeva Marica in Vrtnikov Foltej sta se naveličala samskega stanu in jo pogruntala, da je v dvojce lepše. Zato sta si v svoji domači šmihelski fari obljubila večno zvestobo. Skrinjarjev atej pa tudi potrebujejo mlade pomoči, saj so sami na posestvu za moška dela, potem ko jim je vojna vzela edinega sina Stanka. Sedaj jim bo mladi zet lahko pomagal, kolikor mu bo dopuščal čas, ker on je zaposlen na grajski žagi v Železni Kapli. Poročne obrede je opravil Maričin bratranec č. g. France Božič, sedaj kaplan v Velikovcu. Svata je bila pri Šerčerju v Šmihelu; da smo pa bili

Pri nas na Koroškem

vsi židane volje, pa gre zasluga daleč naokoli znani, izvrstni Šerčerjevi kuhinji in kleti. Mlademu paru želimo obilo sreče na njuni skupni življenjski poti.

Zadeva glede vodovoda in vodnih pravic še vedno ni urejena. Sedaj so se zopet oglašili iz Dobrle vesi. V domači gostilni Lušin je bilo posvetovanje in obravnavo za ugotovitev vodnih pravic in deležev. Prišli so tudi gospodje od deželne vlade v Celovcu. Skoro ves dan so se posvetovali in pogajali, toda nazadnje nihče izmed navzočih Večanov ni hotel podpisati zaključnega protokola. To so storili iz protesta proti prejšnjim zapisnikom, katere so namreč podpisali, kot je bilo dogovorjeno, toda nič od tistega ni bilo izvršeno. To je izzvalo nezaupanje naših ljudi do gospode iz Celovca. Kljub vsem našim pritožbam in zahtevam po izvršitvi v protokolih zapisanih reči, se nihče izmed teh gospodov ni zganil. Delalo se je, kot da ne bi bilo nobene zasebne lastnine več, škode prizadejim posestnikom pa še do danes ni nihče poplačal. Sliši se, da bodo prizadeti šli z zadevo pred sodnijo, da si ondi poiščejo pravico.

Vaški zaupnik g. Folter Butej pd. Črnk je gospodom iz Celovca v obraz povedal, da jim nobeden izmed nas ne bo več dal podpisa, dokler ne bo denar na mizi! Nekorektnost rodi vedno nezaupanje in nezadovoljstvo med ljudstvom. Celovski gospodje so obljubili, da bodo kmalu zopet prišli. O zadevi vam bomo še poročali in upamo, da bo zadeva vendar enkrat urejena tako kot gre po pravici in posebno, da bo prizadeta škoda poravnana, saj na to že čakamo tri leta, ne da bi videli en sam krajcar.

GLOBASNICA

V nedeljo, dne 7. decembra, je globaška farna mladina na pobudo č. g. domačega župnika priredila Miklavževanje v farni dvorani. Popoldne je bila predstava za otroke, zvečer pa za odrasle. Lepa dvorana je bila dvakrat do zadnjega kotička polna. Prireditve je zelo lepo uspela in vsi sodelujoči so se zelo potrudili in svoje vloge dobro podali, kljub temu, da so le redkokdaj na odru. Najbolj smo se pa razveselili seveda Miklavževih darov, saj je dobri svetnik skoraj vse obdaroval. Obljubil je tudi, da bo prišel tudi prihodnje leto, če bomo pridni, seveda.

ŠT. VID V PODJUNI

Dne 23. novembra nas je obiskal č. g. Vinko Zaletel s košem slik, ki nam jih je pokazal v do zadnjega kotička polni Voglovi dvorani. Zopet smo v teh podobah doživeli romanje v Lurd ob stoletnici Marijinih prikazovanj deklici Bernardki. Želimo si podobnih predavanj še več, ker imajo od njih ljudje mnogo več haska kot pa od raznih filmov.

Dne 2. decembra pa sta v isti dvorani priredila koncert mešani in moški pevski zbor iz Radiš. Zapela sta okrog 20 lepih narodnih pesmi! Radiškim pevcem smo za užitka polni večer srčno hvaležni in jih vabimo, da še pridejo.

SELE

(V dvorani farne doma...)

V tretje gre rado, pravi pregovor. Pa se je res tako zgodilo. Po dveh nedeljah s skioptičnimi slikami in predavanjem č. g. Vinka Zaletela in misijonarja Majcna je v nedeljo 30. novembra prišel z zalogo slik z romanja v Fatimo in Lurd še pater Jakob. In spet se je zbralo lepo število pazljivih gledalcev in poslušalcev. Priznati moramo, da v tem pogledu pater Jakob dobro konkurira s č. g. Zaletelom. Ob koncu smo

gledali na platnu še selske pokrajine in se čudili, da so Sele tako lepe. Menda imamo zunaj v naravi premalo čuta za naravne krasote!

Naslednjo nedeljo, 7. dec. je bila dvorana v farnem domu napolnjena do zadnjega kotička. Kako ne bi, ko se Miklavža vse veseli! Opereta »Miklavž prihaja« je bila na selskem odru igrana menda že petkrat, a vsako leto še vedno privabi staro in mlado. Ni čuda, ko so pa angelske vrste tako ljubke, ko pa Miklavž tako mikavno mehkovo poje, ko pa je Lucifer tako grozen in njegova druhal tako divje zanimiva! Pri razdeljevanju darov je bil marsikdo prijetno presenečen. Razigrane volje so se udeleženci vračali domov, mladina prosvetnega društva pa je v prijetni domačnosti še malo posedela skupaj!

Okoli Novega leta se nam obeta pevski koncert. Morda nam na tem koncertu prvobart zaigrajo tudi naši tamburaši.

BAJTISE

Kakor posije sonce v meglo, tako je v naše enolično življenje prinesel prijetno spremembo v nedeljo 30. novembra zvečer pater Jakob iz Celovca. V salonu gostilne »Pri lipi« nam je s skioptikonom kazal in razlagal slike, ki jih je posnel na romanju v Fatimo in Lurd. Zbralo se je za naš mali kraj primeroma mnogo ljudi, ki so z zanimanjem gledali in sledili razlagi. Za ta prijetni in koristni večer smo gospodu patru zelo hvaležni. Vabimo ga, naj še pride, ker bomo radi prišli tudi mi!

DOBRILA VES

Kot nekako dopolnitev naše lepe proslave lurske Matere božje smo doživeli v nedeljo 30. novembra v farni dvorani Lurd v slikah in besedi. Č. g. Zaletel nam je v krasnih slikah, pesmih in govorih predložil Lurd, kakor so ga doživeli naši romarji. Polna je bila farna dvorana gledalcev in vsi so hvaležno sledili izvajanjem g. predavatelja.

GOSLNA VES

V nedeljo, 7. decembra je veliko pogrebcev spremljalo na pokopališče na Gori najstarejšo ženo dobrolske župnije — rajno Pavševo mater Marijo Wedenig. Starost 96 let je doživela. Skozi 38 let je kot delavna in skrbna kmetica skrbela za svoje. Bog ji bodi večni plačnik. — V jutru do srede 10. decembra nas je zbudil požar. Patejev hlev je pogorel. Škoda je velika.

Naše prireditve

GLOBASNICA

Nismo se vlegli k zimskemu spanju, kot si je morda kdo mislil, ampak se pridno pripravljamo, da vam bomo z igro

»ZLATOROG«

ki jo priredi Katoliško prosvetno društvo v Globasnici, v nedeljo, dne 28. decembra 1958 ob pol 3. uri pri šotarju, pokazali, da še dihamo in to prav krepko.

Na svidenje torej!

ŠMIHEL PRI PLIBERKU

»Katoliško prosvetno društvo« v Šmihelu priredi na Štefanovo, dne 26. decembra ob pol 3. uri popoldne pri Šerčerju igro

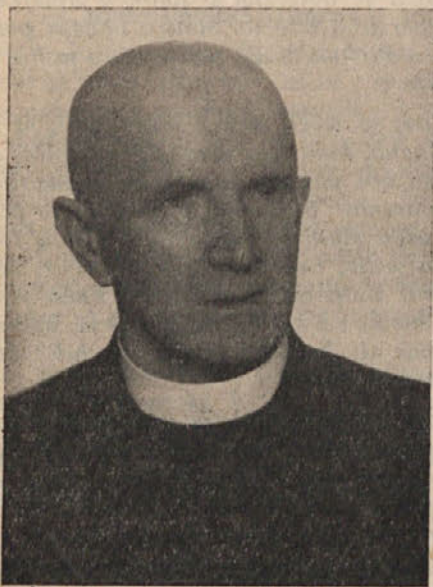
»KRIVOPRISEŽNIK«

Vsi vabljeni.

Uredništvo
in uprava

Č. g. dr. Ivan Lučovnik umrl

V sredo dne 10. decembra 1958 opolnoči je umrl v Borovljah, na Dobravi, č. g. konzistorialni svetnik dr. Ivan Lučovnik. Svojega življenja pot je sam napisal, da bi drugim prihranil to delo. Berete ga v cerkvenem listu »Nedelja«. Gospod dr. Lučovnik je bil izreden, markanten, posebno nadarjen, marljiv, svetniški duhovnik naše škofije.

Rodil se je dne 24. junija leta 1882 v Šmarjeti v Rožu iz znane Jančičeve družine, ki je veljala in velja tudi še danes kot ena najbolj vernih in slovenskih družin našega Roža. Kar tri nečakinje rajnega gospoda so redovne sestre. Pastiroval je v vseh štirih dolinah slovenske Koroške, najprej v Št. Jakobu v Rožu, na to v Pliberku v Podjuni, potem na Ojstrici v mežiški dolini, nadalje v Štebnu pri Beljaku, v Borovljah pri Zilji in se končno vrnil leta 1932 v svoj Rož, v Št. Janž v Rožu, kjer je župnikoval do septembra 1955. Po 50-letnem službovanju (1905 do 1955) je zaprosil za vpokojitev, ker si radi telesne oslabelosti ni več upal nositi odgovornosti dušnega pastirja. Naselil se je v Borovljah na Dobravi, kjer sta si z zvesto nečakinjo postavila majhen, prijeten dom. Tam je umrl brez posebne bolezni, telesno čisto izžrpan in oslabele, duševno pa do zadnjega duhovito in razgiban, v 77. letu starosti in v 55. letu duhovništva.

Na kres se je rodil, prinesel ime v pesti, kakor rečemo in bil vse življenje podoba Janeza Krstnika. Bil je duhovnik po Srcu Jezusovem, goreč častilec Matere božje, kristalno lep značaj, kljub preganjanju, ječam in pregnanstvu Slovenec, trden kot skala, ki se nikdar ne omaje, bil je svetniški duhovnik.

Najbolj markantne lastnosti njegovega značaja in njegovega življenja so bile med drugimi tele: Bil je v prvi vrsti duhovnik. Ko smo ga obiskovali, smo ga našli pri molitvi, bil je v cerkvi ali pri bolnikih. Bil sem pri njem dan pred smrtjo. Našel sem ga, ko je že za drugi dan molil brevir, kolikor se pač sme vnaprej moliti. To je opravil tudi še na dan smrti, da je molil duhovniški brevir že za dan, ko ni bil več med živimi. Predno sva se poslovila za ta svet, mi je dal še lepa navodila o premišljevalni molitvi sv. rožnega venca, katerega je celega molil vsak dan v mraku in ponoči, ko radi oslabelosti oči ni mogel več kaj brati. Zadnji čas je govoril samo o smrti, o večnosti, o nebesih. »Veselim se smrti, veselim se večnosti, veselim se, da bom kmalu pri Bogu v nebesih,« mi je zaklical, ko sem ga ho-

tel tolažiti, da bo že še prišel k močem. In ko popisuje svojega življenja pot, se glasi zadnji stavek: »Upam, da mi bo Bog dal še lepši pokoj kmalu v lepši deželi.« Tako umrje pravični!

Povsod, kjer je služboval rajni g. dr. Lučovnik, je bil skrben dušni pastir svojim faranom. Ni rad zapustil svoje župnije. Najraje je bil med svojimi ovčicami, jih obiskoval, jim dajal nasvete, jih tolažil, bolnikom prinašal sv. obhajilo.

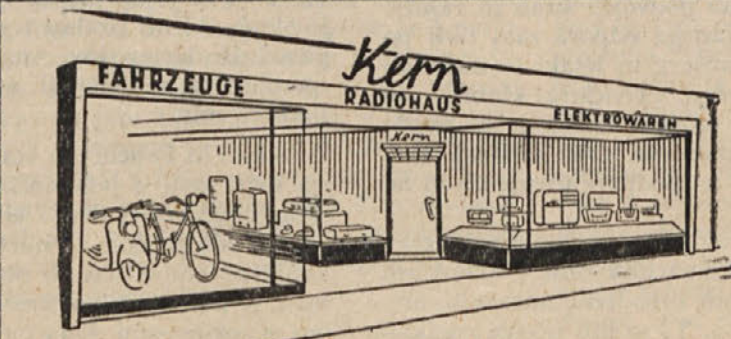
Bil je izredno nadarjen in marljiv. Ko je bil na Ojstrici za župnika in imel še časa za drugo, je kar doma študiral in šel na univerzo samo toliko, da je napravil izpite in doktorat. Znal je slovensko, nemško, italijansko, francosko in angleško perfektno in deloma še več slovanskih jezikov. V vseh teh jezikih je imel naročene krščanske liste. Bil je soustanovitelj, prvi in dolgoletni urednik našega cerkvenega lista »Nedelja«. Pisal je veliko člankov v naše liste in za Mohorjevo družbo.

Rajni gospod dr. Lučovnik je bil kakor Janez Krstnik, katerega ime je nosil, strog do samega sebe, si nalagal post in spokorna dela. Bil je skromen in ponižen. Za druge, posebno za sbrate duhovnike, je pa imel vse na razpolago. Radi smo zahajali k njemu že kot študentje v Šteben, potem romali k njemu k Zilji in v Št. Janž. Iz svoje bogate zakladnice znanja in izkušenj, posebno pa iz svoje globoke, svetniške duše nam je dal nepopisno veliko duhovnih dobrot, da smo se vedno obogatili vračali na svoje domove in k svojemu težavnemu dušnopastirskemu delu.

Občudovali smo in še danes občudujemo njegov red, ki ga je vedno imel. Red je imel v cerkvi, skrbel je za lepoto hiše božje, cerkvenih oblik v zavesti, da je za Boga najdragocenejše še veliko premalo. Red je imel v pisarni, vse urejeno in pripravljeno za smrt. Vse mi je pokazal, svoj testament, vse važne listine, o vsem sva se pogovorila, celo o nagrobnem spomeniku s posebnim poudarkom, da ne mara kamenitega spomenika in tudi ne cementne ograje okrog groba, ampak z roko izdelan železen križ z lepim križanim Kristusom.

Rajnega gospoda konzistorialnega svetnika dr. Ivana Lučovnika smo na njegovo izrecno željo pokopali dne 13. decembra z običajno slovesnostjo duhovniških pogrebcev na boroveljskem pokopališču. Pogrebne obrede z sv. mašo je opravil njegov prijatelj mil. prelat dr. Blüml, pridigal mu je njegov dekan in prijatelj g. Košir, pri odprtem grobu sta se rajnemu zahvalila v škofovem imenu mil. g. kanonik Zechner; za vse, ko je rajni gospod v dušnem pastirstvu zadnja 3 leta v Borovljah pomagal, pa župnik č. g. dr. Geramb. Za slovo so mu zapeli boroveljski cerkveni pevci in združeni pevski zbor iz Št. Janža in Šmarjete v Rožu. Pogreba so se udeležili vsi dekanijski duhovniki ter zastopniki vseh naših dolin, 28 po številu. Zelo veliko vernikov je prišlo k pogrebu v rožansko metropolo. Največ pogrebcev je bilo iz Št. Janža in Šmarjete, pa tudi Borovljanci so bili zelo častno zastopani. Zelo ganljivo je bilo, da so bivši farani iz Štebna pri Beljaku prišli s svojim župnikom v velikem številu, čeprav bo kmalu minilo 37 let, odkar je rajni gospod zapustil štebensko faro. Naj rajni č. g. konzistorialni svetnik dr. Ivan Lučovnik počiva v miru in naj pri Bogu prosi za nas!

D. K.

Radio aparati
Šivalni stroji
kolesa
V VELIKI IZBIRI

Radiohaus
KERN
Klagenfurt, Burggasse
Ugodno plačilo na obroke

Werner Berg: *Slepi organist v snegu*

PRI NAS NA KOROŠKEM (Nadaljevanje)

KAMEN

(»Cerkev nam rušijo!«)

Pred menoj stoji notranjost kamenske farne cerkve. Prej zamazani zidovi se nam predstavljajo v beli obleki. Težka, k tlom pritiskajoča zamazana modra barva na stropu se je umaknila sivi barvi in cerkev se ti zdi, kakor da se je dvignila. Rebra na stropu v rjavkasti barvi pa prepletajo lepo strop v prezbitერიju. Pri vsakem napravi sedaj cerkev prijeten vtis. Tako odgovarja sedaj poslopje bolj svojemu namenu: časti božji.

Začeti je bilo potrebno in začelo se je. Marsikaj je bilo treba odstraniti, da se ne bi pri obnovi cerkve kaj pokvarilo. Kakor vsako delo ima nasprotnike, tako je tudi ta prepotrebna obnova cerkve naletela na težave. Pojavili so se hujskači. V početku podtalno in nato vedno bolj očitno. Razpihanje v okolici ni imelo uspeha, kakor so si mislili. Pametni ljudje jih niso poslušali. Zato je bilo po njihovem mnenju iti drugam. Obrnili so se na višje kroge v Celovcu. Tu so menda sila tragično opisali ves položaj. Cerkev nam bodo podrli ... sedaj gre škoda že na več tisoč itd.

In res drugi ali tretji dan je prišla komisija, da ustavi »razdejanje«. Pregled je trajal par minut, nato pa je komisija odšla potolažena, da ni tako strašno. Pred odhodom so naročili naj se nadaljuje in dela kakor doslej.

Radi zelo pomembnih fresk, na katere so naleteli, dela ni bilo moč dovršiti. Nadaljevalo se bo na vigred. Po izjavi strokovnjakov so to najstarejše freske na Koroškem. Kakor je videti cerkve niso porušili, kakor so nekateri poprej bili v strahu.

Gonja nacističnih agentov proti slovenskemu pouku v šoli se je razpasla tudi na Kamnu. Tu je našla plodovita tla, ker kakor se zdi, niti en šoloobvezni otrok se več ne uči svojega materinskega jezika. In pomislite, to so otroci čisto slovenskih staršev, ker pravi Nemecv skoraj ne poznamo. Čudno!! V dvajsetem stoletju ko gre vse za tem, da se vsak čimveč nauči, da ima v svet odprta vrata, se najdejo na Koroškem tako zaslepljeni starši, da ovirajo ta prepotreben napredek, izobrazbo.

Nedavno sem bral v neki italijanski reviji opis nekega italijanskega letoviščarja v članku: »La Carinzia«. V tem opisu Koroške med drugim govori tudi o njenih prebivalcih. Pravilno jih deli v dve skupini: Nemce in Slovence. Pri tem pa nekako laiskavo pravi tako: »Če je res, da čimveč jezikov kdo zna, tem več velja, moram za koroške Slovence, ki vsak zna nemško in svoj slovenski jezik reči, da so oni bolj izobraženi kakor tisti, ki znajo samo en jezik«, namreč nemški.

Poročilo o proslavi 10. oktobra na Kamnu in o slavnostnem sprevedu, kjer je bilo

rečeno, da se je vse zbralo, staro in mlado in veselo vzklikalo, moram resnici na ljubo reči, da je zelo pretirano. Vse je bilo zelo majhno, da, malenkostno.

ŠT. RUPERT PRI VELIKOVCU

Tudi pri nas smo obhajali stoletni jubilej Marijinih lurških prikazovanj, ki se ga vesoljna Cerkev spominja skozi celo leto. Zato se je okoli praznika brezmadežnega spočetja bl. Device Marije vršila na čast Lurški Gospe tridnevna adventna duhovna obnova, ki jo je vodil z znano požrtvovalnostjo mil. g. kanonik Aleš Zechner. Pri tej priložnosti nas je obiskala fatimska Marijoromaria iz Dobrle vesi. Kakor pa pravijo, da Marija na svojih svetih krajih v Lurdu in Fatimi prav ob velikih romarskih dnevih rada pošlje dež ali vsaj neugodno vreme, da je romarjem za pokoro in v večje zaslužnje, tako je menda naredila tudi pri nas. Vprav tiste dni je pritisnil nenavadno trd mrz, da je bila udeležba pri sprejemu Fatimske romarice v soboto zvečer in pri sledečih bogoslužnih opravilih zares zaslužno delo pokore. Zato se je opazilo, da so nekateri ljudje spočetka menda iz strahu pred mrazom nekam plaho prihajali v cerkev. Toda praznik brezmadežnega Spočetja, 8. dec., pa se je le razvil v lepo in častno manifestacijo vere in ljubezni do nebeške Matere, ki zlasti v Lurdu in Fatimi izkazuje toliko milosti vsemu človeštvu. Pri jutranji in tudi dopoldanski službi božji so se verniki v velikem številu zgrinjali okoli obhajilne mize in zvečer so se poklonili vzvišeni Lurški Gospe v lepi procesiji z lučkami. Vmes je bila popoldne proslava brezmadežne Matere božje na zelo dobro obiskani Marijanski akademiji pri č. šolskih sestrah (o kateri poročamo na drugem mestu), kamor je prihitelo več stotin udeležencev iz vseh krajev naše koroške domovine. Bil je res pravi Marijin dan. Mil. g. kanoniku-voditelju se prav iz srca zahvaljujemo za požrtvovalno delovanje v spovednici in na Rebrci domačemu provizorju izrekel čestitke k tako lepi cerkvi, ki

REBERCA

(Cerkvene podobe ljubljanskega slikarja)

Dolgo se ne oglasimo, čeprav imamo marsikaj novosti. No, bo pa tokrat več. Predvsem moremo sporočiti, da je letos naša rebrška cerkev bila tudi znotraj dokončno popravljena: pobeljena, koder ni starih fresk, in oltarji odnosno oltarni nastavki so bili prenovljeni in nekoliko drugače nameščeni. Restavator Campidell je zares vložil v prenovitvena dela vso ljubezen in skrb, da sedaj cerkev kar žari v lepoti, zlasti ob večerni ali jutranji električni razsvetljavi. Zvezni predsednik Spomeniškega urada na Dunaju dr. Demus je ob svojem obisku na Rebrci domačemu provizorju izrekel čestitke k tako lepi cerkvi, ki

je daleč okrog ni takšne, da bi imela toliko umetnije v sebi, namreč fresk iz treh dob, gotsko plastiko sv. križa, lepe baročne (rokoko) oltarje ter pomemben (ljudsko-umetniški) križev pot. Za freske je predsednik zveznega Spomeniškega urada na Dunaju ugotovil, da so v sprednjem delu nad oltarjem delo slikarja Janeza Ljubljanskega.

Tudi zunaj je sedaj rebrška cerkev drugačna. Vsa je bila prekrita na novo in obložena z naravnim kamnom skrilavcem; enako tudi stara kostnica za cerkvijo. Kamni se svetijo, kot da so bili polirani. Na cerkvi in na kostnici so tudi pozlačene kupole s križi in na vrhu stolpa se nad križem suče tudi pozlačen petelin, ki napoveduje vreme.

V kostnici, ki je po izjavi predsednika deželnega Spomeniškega urada dr. Hartwagnerja ena najlepših na Koroškem, je na pobudo domačega dušnega pastirja dr. Turnška letos bilo odkrito staro romansko okno in kostnica je bila znotraj raziskana. Mladi Walter Campidell je odkril v kostnici zanimivo renesančno fresko: Marijo, ki doji Dete Jezusa. Pripisan je tudi rebrški grof, ki je leta 1568 dal naslikati fresko, ter umetnik iz Italije, ki je leta 1572 fresko izvršil. Takšnih renesančnih fresk je v Avstriji zelo malo.

Ko so zidarji letos popravljali dohod (škarpo) proti rebrški cerkvi, so v nasip vzdali tudi nekdanji grb rebrških grofov, ki je prej narobe obrnjen služil za stopnico pri stranski cerkveni ladji. Tako je tudi grb rebrških grofov, ki so pred 700 leti zgradili rebrško cerkev in jo kmalu dali okrasiti z znamenitimi freskami, prišel spet na dan in v hvaležen spomin.

Letos si je našo cerkev ogledalo veliko gospode iz bližnjih letovišč in tudi iz tujine, celo iz Amerike. Zadnji obisk je bil s Poljskega, poljski duhovnik, ki je skupaj z grofom Thurnom bil v Dachau-u.

Pa tudi v našem verskem življenju smo letos napredovali. Nekaj naših otrok, vsi hodijo v šolo v druge župnije, je letos doma prešlo prvo sv. obhajilo. Ta radostni dan je bil prvo nedeljo v avgustu. Naslednjo nedeljo pa je v Klančah, rebrški podružnici, bil ustanovljen Marijin vrtec. Bil je sprejetih 23 otrok. V Marijino družbo mater pa se je vpisalo 16 gospodinj. Seveda so si tudi otroci na Rebrci zaželeli Marijin vrtec. V oktobru je bil sprejem zanje in se je vpisalo kar 33 otrok.

Otroci iz Marijinega vrtca nosijo letos vsako nedeljo v adventu Marijo okrog cerkve v spomin, kako je Marija iskala prenočišča v Betlehemu. Tudi tri barvne filme so že videli naši otroci v farni dvorani, ki je v komendskem župnišču, klanški otroci pa so se k filmski predstavi 8. decembra zbrali kar v prostorni in topli Anžurjevi kuhinji, ki jo je gospodar znal dobro zatemniti.

Porok letos v naši župni cerkvi ni bilo drugih kot le dve, organistovih hčera Anice in Vikice. K večnemu počitku smo položili na rebrškem pokopališču malo Klewalderjevo Kristinko, Viktorja Ležanca, ki ga je povozilo, ko se je bil vračal z božje poti, ter Janeza Kranjca iz Gorič. Vsem je pevski zbor lepo zapeel. Na klanškem pokopališču pa smo se poslovili letos od Kunčevega Gregoričevega Šimana, ki je bil več časa bolan.

V petek, dne 12. decembra smo na Rebrci pokopali 81-letno Šuštarjevo mamo ob številni udeležbi vernikov. Pevski zbor je pokojni zapeel na domu in ob grobu, domači dušni pastir pa ji je za slovo spregovoril lepe besede, v katerih je pokazal lik prave krščanske žene, ki je z vso ljubeznijo živela družini in Bogu.

V nedeljo, 14. decembra, pa jo zatisnila oči Šmaherjeva mati, ki je skoraj leto dni bila bolna. Tudi njej so znanci in rebrški verniki priredili dne 16. decembra lep pogreb. Naj obema slovnskima materama sveti večna luč.

KOTMARA VES

(Tako je pokazali svojo pravo barvo)

Pri nas je bila zadnji čas ustanovljena takozvana »Landjugend«, ki se je predstavila javnosti prvič s prireditvijo »Nikolokränchen« na sobotni večer in to še v adventu. Prireditev je bila pri pd. Ledererju in je bila ponesrečena, ker se je farna mladina ni udeležila. V povojnih letih se še ni zgodilo, da bi kdo z veselico motil tihi adventni čas, le »Landjugend« je bilo to pridržano. S tem se je javnosti predstavila v pravi luči in upajmo, da bodo starši izvajali iz tega posledice.

Na poslednjo nedeljo sta si podala roke v življenjsko zvezo Vortlnov Lukej in Martič Ana. Poroka je bila v idilični cerkvi sv. Marjete, poročno slavlje pa pri Sabotniku. Želimo jima obilo sreče!

ZELINJE

(Slovo pridnega mežnarja)

Je že dolgo, odkar smo se zadnjič v »Našem tedniku« oglasili. Medtem se je pri nas že marsikaj spremenilo.

Tako smo dobili novega mežnarja. Stari je menda preveč po domačem govoril. Pri popoldanskih pobožnostih je molil naprej, slovensko seveda, kakor so molili naši očete že več sto let. To v sedanji moderni čas ne spada več, tako nekateri pravijo.

Bivšemu mežnarju, g. Janezu Kuhlingu, se pa mi želinjčani prav iskreno zahvalujemo za delo, ki ga je opravljal skozi petnajst let v želinjski cerkvi v čast Bogu. Ni treba, da bi našli vsa opravila, ki jih je kot mežnar z veseljem opravljal za božji »lon«.

Ko so pastirovali pri nas sedanji prof. dr. Zablatnik, je postal naš Hanzej mežnar, še čisto mlad je bil. Šestim dušnim pastirjem je služil in vsi so bili z njim zadovoljni in so ga cenili, ker je res zgledno izvrševal svojo službo. Skrbel je, da je bila cerkev vedno v lepem stanju. V nedeljah in praznikih je bil oltar vedno lepo in okusno okrašen. Točno je vabil želinjčane z lepo donečimi zvonovi k službi božji. In vsak dan je nas opoldne in zvečer z zvonjenjem opominjal na čiščenje nebeške Matere. Vsi dušni pastirji so bili ponosni nanj, ker ni bil samo dober mežnar, ampak tudi dober kristjan. Ob nedeljah, pa tudi ob delavnikih smo ga videli nešteto krat pri obhajilni mizi.

Sicer so ga tudi sedanji dušni pastir jako cenili. Zaradi njega so imenovali nove cerkvene ključarje in svetnike.

Dragi Hanzej! Želinjčani ti izrekamo prisrčen »Bog plačaj!«.

BRNCA

Na god Brezmadežne je zbor pevcev iz St. Ilja, Bilčova in Kotmare vesi pod vodstvom pevovodje P. Kernjaka priredil pevski koncert pri Prangarju. Ta koncert je bil pa res lepo doživetje za nas. Ganljivo je bilo videti solzne oči poslušalcev in tišina v dvorani je pri »pianissimo« bila popolna. Ne najdemo primernih pohvalnih besed. Čestitamo pevovodji, pevcem in pevkam, ki so bile med drugim tudi brhka dekleta.

Pri naših učiteljih na domači šoli bi bilo še kaj za urediti. Imamo brezprimerne slučaje v tem pogledu. Naj tudi za prihodnje leto velja geslo: »Brez žrtev ni boja, brez boja ni zmage.«

1958 — LETO NEGOTOVEGA MIRU

(Nadaljevanje z 2. strani)

dvorec. Pod streli strojnic je padel mladi kralj Faisal, njegov stric in truma dvorjanov. Tudi dolgoletni ministrski predsednik Nuri paša je bil ubit, ko je preoblečen v žensko poskušal uiti. Sprva je izgledalo, da je Nasserju uspelo pritegniti nase novo državo, kar bi seveda pomenilo konec Bagdadskega pakta in tudi konec zapadnega vpliva na Srednjem vzhodu. Kot odgovor so se čez nekaj dni ameriške čete izkrcale v Libanonu ob Sredozemskem morju, kjer so Nasserjevi agenti že več mesecev podžigali notranje spore med tedanjim predsednikom Chamounom in njegovimi nasprotniki ter se je vnela državljanska vojna. Libanon velja za »arabsko Švico« ter je važen zatedagelj, ker gredo v njegova pristanišča najvažnejši petrolejski cevovodi, ki pretakajo to dragoceno tekočino iz notranjosti k morju, od koder gre potem z velikimi ladjami naprej po svetu. Evropa dobiva ¾ svojega tekočega goriva iz arabskih dežel. Angleške čete so pa po zraku prispele v Jordanijo.

Svet je zopet nekaj tednov preživel v hudem strahu, kajti ogenj na Bližnjem vzhodu bi utegnil ob najmanjši nepredvidnosti zanetiti svetovni požar. Toda nič takega se ni zgodilo. Izkazalo se je, da je novi gospodar Iraka sicer pristaš Nasserjevih idej, toda ne misli postati njegov podložnik. To bi namreč pomenilo, da bi na petroleju bogati Irak moral deliti z Egiptom slednjega revščino. Tu se pa seveda arabska solidarnost neha. Tako je Kassem sicer odstranil iz vseh vodilnih mest nekdanje prijatelje Angležem, obenem pa sam navezal v Londonu redne stike.

Nasser le dobil rublje za velikanski jez na Nilu...

Tudi v Libanonu so se tamošnji politiki v senci ameriških bajonetov streznili in v nekaj tednih je v deželi nastopil mir. Svobodne volitve so nato spravile na oblast prejšnje opozicionalce in ameriške čete so lahko mirnim srcem zapustile politično pomirjeno deželo. Na petroleju še bogatejša kot Irak je pa Saudijska Arabija, ki jo vlada kralj Ibn Saud. Je to obenem najbolj nazadnjaška dežela arabskega sveta, kjer je poleg največjega razkošja kraljevskega dvora videti največjo bedo. Tu črpajo petrolej Amerikanci in za lepe denarce jim je kralj Ibn Saud dovolil veliko vojaško oporišče za vojno letalstvo. Ibn Saud je pa tudi mojster vzhodne politike in Nasser ni mogel doseči zaželenih ciljev. V glavnem zato, ker so množice še preveč neuke, dočim izobraženstva, na katerega bi mogel nasloniti svojo propagando, skoraj da ni.

Da Nasserja nekoliko okrepi, je Sovjetska zveza konec oktobra objavila, da bo dala 400 milijonov rubljev za jez na Nilu. Toda Nil teče najprej skozi Sudan, ki leži ob gornjem delu te reke, dočim je Egipt pravzaprav dolina spodnjega Nila in njegovega ustja. Za zgraditev jeza je potreben sporazum s Sudanom, kjer je bila na kmalu zapadno usmerjena Chalilova vlada. Z vso silo svoje propagande in drugimi triki

se je Nasser vrgel na delo, da si podvrže vsaj Sudan. Zopet je bilo njegovo glavno orožje gesla: »združitev vseh Arabcev«. Toda ko je Chalil videl, da njegove sile ne zaležejo proti Nasserju, je v skrajni sili poklical na pomoč vojaščino, ki so jo izvežbali še Angleži, ko je Sudan bil njihova kolonija. V nekrvavi revoluciji je prevzel oblast general Aboud, vrhovni poveljnik sudanske vojske, bivši major v angleški vojski. Tudi tu Nasserju ni uspel njegov naklep.

... a politična setev mu ne gre vedno v klasje

Nasser je tudi oživil Arabsko ligo, organizacijo, ki združuje vse arabske države. Njen sedež je v Kairu in je v bistvu doslej bila zgolj podaljšana roka egiptovskega zunanjega ministrstva. Nihče pa se ni upal upreti Nasserjevemu samopaštvu, da si ne nakoplje očitka rušitelja arabske sloge. Toda ko je merja prekipela, je Tunizija nekega dne iz lige izstopila in ožigosala Nasserjevo samopašnost. Ostale države so sicer molčale, vendar so na tihem korak Tunizije odobravale. Odtlej je bila Arabska liga ohromljena in Nasser je izgubil eno izmed orožij svoje politike.

Posebno pa imajo Nasserja v želodcu Francozi. V Kairu namreč sedi »begunska vlada« Alžira in večina orožja za alžirske upornike prihaja po egiptovskem posredovanju.

»New York Times« je tako označil pred kratkim položaj na Bližnjem vzhodu:

»Zarote v velikem stilu še sedaj nastajajo na Bližnjem vzhodu. Velikanske podkupnine prihajajo iz roke v roko, one služijo za nakup kakega generala ali pa kakega časnikarja, politika, gospodarstvenika, pa tudi za vplivanje na volitve, najetje morilca, za izzivanje nemirov in izgrediv. Puščavske šejke in plemenske poglavarje je moč dobiti proti letnim plačam v zlatu. Tajni agenti se nahajajo na vseh važnejših točkah, svoje pomočnike premikajo kot šahovske figure. Tihotapstvo velja za priznan šport. Svojčas med Arabci cvetoče klasične umetnosti so propadle, zato pa se je umetnost ponarejevanja razvila do neslutene prefinjenosti. Kot rdeča nit skozi zgodovino se vleče rovarjenje, makiavelistična lokavost, prevara, lahkotno politično koristolovstvo, zahrbtnost in spodkopavanje. To so resnične sile, ki urejajo razmerje med Arabci samimi ter njihove odnose do zunanjega sveta.«

Za časa evropskega kolonialnega gospodarstva so bili vsi Arabci združeni v boju proti osovraženemu evropskemu gospodarju. Ko je ta — zlepa ali zgrda odšel — se je teh ljudstev polastila kratkotrajna pijanost svobode. Začenjajo se pa sedaj pojavljati med njimi trenja, ki izvirajo iz različnosti značajev in predvsem različnosti interesov.

In na tem pozorišču sta se letos oba svetovna orjaka borila za vpliv, ne da bi eden ali drugi mogel doseči odločilno zmago. Sovjetska zveza je sicer z eno nogo stopila v ta prostor, toda tla puščavskega peska so nestalna in varljiva.

v Karaibskem morju pa je nastala iz Antilskega otočja »Zadnjindijska federacija«. Kmalu se bo pojavila nova, največja črnska država Nigerija v osrčju Afrike, ki bo štela 30 milijonov duš. Francoska Gvineja se je z glasovanjem odločila za samostojnost.

Kljub temu, — da v svojih nekdanjih kolonijah Angleži nimajo več politične oblasti, pa so te dežele ostale v sklopu Britanske skupnosti (Commonwealth). Zanje je angleški funt še vedno skupni denar, London glavno tržišče in bančno središče. In za drugo se pa končno Angležem kot praktičnim ljudem vendar ne gre. Kljub temu pa jim ni moč odrekati tudi velikih civilizatoričnih in kulturnih zaslug v prid njihovim kolonialnim podanikom. Vodilni sloj novih držav se je namreč izšolal na angleških šolah, posebno na slovitih univerzah in »British way of life« (angleški način življenja) je postal njih duhovna last poleg šeg in navad njih lastnega naroda. Tako je pred kratkim indijski ministrski predsednik Nehru nekemu časnikarju na vprašanje, česa si najbolj spominja iz svoje mladosti, odgovoril: »Božičnih praznikov na Angleškem, ki bi jih rad še enkrat doživel.«

Tudi Nizozemci so morali po sili zapustiti svoje bogato Javansko otočje, iz katerega je nastala nova država Indonezija.

»Afrika Afrikancem«

Nove države imajo velike gospodarske težave in za mnoge je prišla svoboda mnogo prezgodaj, kajti duši jih k tlom nerazvito gospodarstvo, nepismenost, slab prometni sistem, pomanjkanje izkušenih uradnikov in tehničnih strokovnjakov, predvsem pa vladnih izkušenj. To so pač otroške bolezni vsake nerazvite države.

Prav v mesecu decembru so bile tri važne konference, ki kažejo rastočo vlogo Afrike in Azije. V Accri, prestolnici Ghane, so se sestali politični predstavniki 20 afriških ljudstev in bilo je proglašeno načelo »Afrika Afrikancem«. V Afriki sta predvsem dva moča, v katere so uprte oči sveta: dr. Nhumrah, ministrski predsednik Ghane, ki je študiral v Angliji in Ameriki ter ministrski predsednik bivše francoske Gvineje, Tuku Sele, ki so mu nadel priimek »George Washington Afrike«. Pot do združenja Afrike je še daleč in je vprašanje, koliko bo popolno politično strnitev sploh moč doseči, toda brez dvoma prihaja čas, ko bomo morali mnenje o neukih zamorcih spremeniti. V Afriki rastejo srednje šole in univerze. In na mednarodne sestanke v Evropi že prihajajo zamorski delegati, ki govorijo gladko vrsto evropskih jezikov ter se vključujejo v mednarodno skupnost.

V Kairu pa se je sestala konferenca trgovinskih zbornic azijskih in afriških držav, da se razgovarja o gospodarskem sodelovanju. Tudi Sovjetska zveza je poslala svoje zastopnike, ki so že na prvih sejah pokazali, da nameravajo to konferenco izkoristiti za lastno politično propagando. Toda doživeli so neprijetno razočaranje, kajti z veliko večino je prodril predlog, da smejo sovjetski delegati prisostvovati konferenci samo kot opazovalci in poslušalci. Države Afrike in Azije se nočejo pustiti vpreči v voz sovjetske propagande, pa četudi je ta zakrinkana v privlačna protikolonialna gesla.

Katoliška Cerkev gleda naprej

V Manili pa se je minuli teden začela konferenca katoliških škofov Daljnega vzhoda. Priložnost za to konferenco je dala posvetitev novozgrajene stolnice v prestolnici Filipinov.

Sv. oče je poslal na to konferenco kot svojega legata (zastopnika) kardinala Agagianiana, ki je armenskega rodu in mu je tekla zibelka v južnem delu Rusije, zato

tudi gladko govori rusko. Kot dijak pa je že prišel v Rim, kjer je doštudiral za katoliškega duhovnika in se povzpел do najvišjih cerkvenih časti. Pri zadnjem konklaveju (volitvi papeža) se je celo govorilo o njem kot bodočem papežu. Na Petrov prestol je sicer bil izvoljen kardinal Roncalli, ki pa je po izvolitvi med prvimi sprejel prav kardinala Agagianiana. Sedaj ga je poslal na to važno konferenco, kajti tudi katoliška Cerkev kot učiteljica narodov pozorno zasleduje razvoj na tem važnem predelu sveta, kjer razvija veliko misijonsko delavnost. O konferenci v Manilli svetovno časopisje sicer ni pisalo z velikimi naslovi, vendar bodo njeni sklepi, sprejeti v miru in premisleku po več sto tam zbranih škofih, velikega in trajnega pomena.

Velika neznanka — Kitajska

Najtežje vprašanje daljnega Vzhoda pa je Kitajska, ali pravilneje dve Kitajski. Že desetletji pred drugo svetovno vojno je to obsežno deželo s 600 milj. duš trla huda državljanska vojna med komunisti pod vodstvom spretnega Mao-Tse-Tunga in predsednikom legalne vlade, generalom Čankajškom. Da pa komunizem na Kitajskem ni propadel, pa je skrbela tudi takrat vladajoča skupina generalisima Čankajška. V deželi sta nered in korupcija postajala vedno hušša. Amerikanci so spočetka Čankajška velikopotezno podpirali, toda ko so spoznali, da mečejo denar v sod brez dna, so začeli stiskati mošnjiček. Leta 1945 je Čankajšku uspelo, da je začasno raztegnil oblast skoraj na vso deželo, toda komunisti so dobili močno podporo s strani Sovjetske zveze in uspelo jim je v vrsti bitk premagati demoralizirane Čankajškove armade. Obenem z bojno srečo so tudi Amerikanci zapustili svojega nekdanjega zaveznika in leta 1948 se je z ostanki poraženih čet, okrog pol milijona mož, moral ukrcati na ladje ter se zateči na otok Formozo, ki tvori del kitajske države. Po morju komunisti Čankajška niso mogli zasledovati ker niso imeli ladij. Tako je Čankajšek obdržal v svoji oblasti tudi male obalne otočke, med katerimi je Kvemoj najvažnejši. Varen pred zasledovalci se je Čankajšek opomogel in na Formozo uredil svojo vladno. Ščasoma so ga Amerikanci začeli znova podpirati, kajti spoznali so svojo veliko napako. Boljši bi bil kljub vsemu malovredni Čankajškov režim na Kitajskem, kot pa da je obsežna država padla pod komunistični jarem. Toda bilo je prepozno.

Kmetje so sužnji države

Na celini se je Mao-Tse-Tung medtem z metodami brezobzirne komunistične strahovlade izgradil svojo oblast. Sovjetska zveza mu daje izdatno gospodarsko pomoč in znatne količine orožja. V ogromni državi, kjer še niso nikdar natančno prešteli vseh ljudi, se je začela nova doba. Ljudstvo sicer trpi, kot še nikoli, posebno pa kmetje, ki so jih vključili v ogromne »zadruge«, kjer po od 8 do 20 tisoč družin mora samo delati, nima pa nobenih pravic, ker ves pridelek pripade državi. Vendar po komunističnem vzorcu urejena država deluje in dobiva vedno večjo težo tudi v mednarodnem svetu, kljub temu, da nima sedeža in glasu v Združenih narodih ter da ji zapadne države odrekajo diplomatsko priznanje.

Vendar pa oblastniki v Pekingu ne morejo mirno spati, dokler sedi na Formozu Čankajšek in ima v posesti celo bližnje otoke, s katerih je en sam korak na celino. Od časa do časa izbruhnejo na celini upori, ki sta jih doslej komunistična policija in vojaštvo sicer vselej v krvi zadušila. Toda lahko bi se nekega dne zgodilo, da bi se dobro oborožene in moderno opremljene Čankajškove čete nenadoma izkrcale na celini in spričo sovražstva, ki ga goji ljudstvo proti komunizmu, bi samo mala iskra zadostovala, da zaneti požar splošnega upora. Zato so že večkrat po letu 1948 kitajski komunisti poskušali zasesti Formozo, toda (Konec na 8. strani)

Grom topov na Dalinem vzhodu ni prinesel odločitve

Kot da bi poleti obema postalo v puščavah srednjega vzhoda prevroče, in sta se igre naveličala, je naenkrat zadonel grom topov iz Daljnega vzhoda. Komunistična Kitajska je na kopnem ob Kitajskem morju zbrala ogromno število topov in začela obstreljevati bližnji otok Kvemoj, na katerem so se bile utrdile čete nacionalne Čankajškove vlade, katere sedež je na nekoliko bolj oddaljenem in večjem otoku Formozi.

Po koncu druge svetovne vojne so tudi na Daljnem vzhodu nastopile globoke spremembe. Tudi tam je kolonizacijo napočila zadnja ura. Narodi s starimi kulturami (n. pr. v Indiji) so se pod nad stletnim kolonialnim gospodarstvom evropskih sil prisvojili tehnične pridobitve svojih gospodarjev. Nastale so moderne industrije, šolstvo po evropskem vzoru je oblikovalo tudi nove generacije v Indiji, Ceylonu, Burmi, Pakistanu. Z obnovljeno silo pa so po strašni vojni, ki je požrla sile evropskim silam ter spodkopala njihov ugled, pa naj so to bili zmagovalci ali premaganci, sedaj prišle na dan želje teh narodov po politični samostojnosti. Tudi tu se je Angležem

posrečilo, da so kljub desetletjem policijskih režimov, demonstracij obsednih stanj vendarle zapustili svoje nekdanje kolonije v miru ter si ohranili tam celo precej prijateljev. Najbolje se jim je to posrečilo v Indiji, nekdanjem biseru angleške imperialne krone. Presenetljivo je da, je sedaj, 10 let po odhodu angleških čet in uradnikov, v Indiji več Angležev, kot jih je bilo v kolonialni dobi. So to trgovci, tehnični strokovnjaki in industrijski specialisti. Mirno se je prehod izvršil tudi v Pakistanu in Burmi, čeprav v slednji demokracija slabše uspeva zaradi neurejenih notranjih razmer.

Otroške bolezni mladih držav v Afriki

Podoben proces opazamo v Afriki. Tam pa primitivna črnska plemena dozorevajo k politični polnoletnosti. Angleška vlada je uvidela, da želj teh ljudstev po politični samostojnosti ne kaže zatirati, ker te kasneje tem huje vzplamtijo. Zato jih je načrtno začela sama jih vzgajati za prevzem politične oblasti. Tako je lani dobila svobodo »Zlata obala« ob Južnem Atlantiku in se spremenila v samostojno državo »Ghano«.

Blagoslovljene in vesele božične praznike ter srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem

Stoffhaus Grantner

KLAGENFURT, BAHNHOFSTRASSE 20

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

LEV TOLSTOJ:

Čevljar in tužec

Nekoč je živel čevljar, ki ni imel ne lastne hiše in ne zemlje. Zaradi tega je družino preživiljal zgolj z delom svojih rok. Skupno z ženo sta imela en sam plašč. Že dalj časa je mislil na to, da bi kupil ovčje krzno za nov plašč, toda življenje je bilo presneto drago, zaslužek pa pičel. Končno pa je čevljar le spraviel nekaj denarja na stran in nekega dne se je odpravil v mesto. Tam pa je našel samo enega izmed svojih dolžnikov, zato se je moral vrniti domov, ne da bi kaj odpravil. Le na nekem drugem kraju je dobil 20 kopajk.

Ko se je približal vaški kapelici, je tam videl ležati nekoga brez obleke.

Pospešil je korak, toda kmalu se mu je začela oglašati vest.

»Kaj počenjaš, Semjon,« je rekel sam pri sebi, »da puščaš človeka v nesreči ležati, kjer je?«

Šel je nazaj, ogrnil tujca s svojim plaščem, mu pomagal vstati in ga vprašal:

»Kako pa prideš ti sem, brat? Ali so ti zlobni ljudje kaj hudega prizadejali?«

»Ne, Bog me je kaznoval — prihajam od daleč.«

Matrejna tisti dan ni kuhala, ker je mislila, da bo mož gotovo v mestu jedel. Ko pa je Semjon stopil v hišo z nekim neznanim človekom in tega meni nič tebi nič povabil k večerji, jo je prevzela pravična jeza. Rekla je: »Privedel si potepuha v hišo — nimam ničesar za jesti!«

»Ne blebetaj, žena, vprašaj najprej, odkod prihaja.«

»Povej raje ti, moj mož, kam je šel denar za ovčje krzno, ker ga nimaš s seboj?«

Semjon je potegnil iz žepa denar, ki ga je bil vzel s seboj in ji povedal, kaj se mu je zgodilo — in jeza Matrejne je v hipu skopnela. Nalila je čaja, položila je poslednji kruh na mizo, vzela možovo perilo iz omare in ga dala tujcu. Naslednjega dne je Semjon dejal: »Želodec zahteva jedačo, telo rabi obleko, ali znaš delati? In kako ti je ime?«

»Mihajlo mi je ime. Kar znajo drugi delati, bom jaz gotovo tudi znal.«

Semjon ga je vzel v uk v svojo delavnico. Že po treh dneh pa je bil Mihajlo tako spret, ko da svoj živ dan ne bi bil delal drugega kot šival škornje in krpal čevlje. Ljudje so bili s pomočnikovim delom zelo zadovoljni, menili so celo, da v vsem kraju ni boljšega čevljarja kot Semjonov pomočnik. Tako so iz bližnje in daljne okolice prihajala vedno nova naročila.

Mihajlo je delal že več kot eno leto pri Semjonu, ko se je pred hišo z glasnim zvončkanjem ustavila trojka. Odličen go-

spod je stopil z nje. Semjon še nikdar ni imel tako gosposkega odjemalca. Prinesel je s seboj drago usnje in ga vprašal: »Ali poznaš to blago? Si upaš iz njega sešiti dobro prilagajočo, trdno škornje?«

Semjon je bil ves preplašen, toda Mihajlo je rekel: »Prevzemi naročilo.«

Vzel je mere in gospod se je odpeljal. Mihajlo je začel prirezovati usnje in šivati. Zvečer se pa je Semjon hudo prestrašil, kajti opazil je, da je Mihajlo namesto škornjev naredil par lahkih čevljev. V tem je nekdo potkal na vrata in vstopil je mladenič, ki je povedal: »Gospod ne rabi več škornjev, ker je na povratku na sa-neh umrl. Njegova žena vam pa naroča, da naredite namesto škornjev par lahkih čevljev.« Takrat mu je Mihajlo podal izdelane čevlje.

Minilo je drugo, nato tretje leto in Mihajlo je še vedno delal pri Semjonu. Nikdar ni šel nikamor, bil redkobeseden in se je v vsem času samo dvakrat nasmehnil: prvi večer, ki mu je bila žena iz usmiljenja dala perilo, in ko je odlični gospod naročil škornje. Nekega dne, ko je Semjon kot ponavadi sedel v delavnici sklonjen nad svojim delom, mu je njegov otrok, ki je pogledal skozi okno, zaklical: »K nam prihaja neka žena z dvema malima dekletcema, eno menda šepa.«

V resnici so vsi trije kmalu stopili v delavnico in žena je rekla: »Sešij mi za dekleta čevlje, toda pri tej-le moraš za vsako nogo vzeti mero posebej.«

»Kako to, da ima ta otrok tako skaženo nogo?«

»Mati jo je nehote stisnila in ji sploščila nogo.«

»Potem ti nisi njena mati?«

»Ne, vzela sem k sebi tuje otroke.« — Pripovedovala je, da je tri dni pred rojstvom dekletca umrl njen oče, a mati pa je umrla takoj po porodu, potem ko je dala življenje dvojčicama. Slučajno je bila sama in v smrtnem boju je nehote poškodovala otroku nožico.

Mihajlo je tiho sedel na svojem stolčku in zopet je nasmeh ožaril njegove ustnice. Ko je žena odšla, je odložil predpasnik in rekel: »Ne zamerita mi, mojster in mojstri-nja, sedaj vas moram zapustiti. Vem, da mi je Bog odpustil. Jaz sem padli angel. Nekoč me je Bog poslal, da prinesem dušo neke umirajoče žene, ta pa je bridko jokala in me prosila, da jo naj pustim živeti. Tako sem se povrnil pred Boga, ne da bi izvršil povelje. Tedaj je rekel Gospod: »Pojdi nazaj in odvedi to dušo, kot sem ti zapovedal. Za kazen pa, ker mi nisi bil

poslušen, se ne smeš prej vrniti v ne-besa, dokler ne boš doumel pomena treh besed, ki povedo to, kar človek rabi za življenje.« — In sedaj sem te tri besede spoznal: Prva je »usmiljenje«, to sem razumel, ko si mi ti, žena, ganjena zaradi mojega trpljenja, dala jedi in toplih oblačil; ko je gospod naročil škornje ne vedoč, da mu je smrt blizu, se je meni za njegovim hrbtom pokazal smrtni angel, nakar sem spoznal, kar je Bog hotel povedati meni, namreč: »Marsikaj je, kar človeku ni dano vedeti!«

POJDI Z MENOJ

Ivče je korakal preko polja, ko se je sonce spuščalo mimo zadnjih brazd podolgastih oblakov. Ni ga lepšega večera kot ob slovesu! Ivče je z vsem srcem objel to slovesnost, obenem pa je čutil, da so mu koraki jeli meriti v življenje. Misli so mu begale v mesto, v novo šolo ... to je bilo hrepenenje celih počitnic. Nocoj se bo poslavljaj od prijateljev; kupico vina bodo iz-pili na njegovo zdravje. — In potem ...? Murni so mu cvrčali okoli glave; iz mraka, ki se je počasi spajal v temo, se je porajalo zateglo skovikanje sov in čukov; na vasi je vasovalec pod oknom svojega dekleta ubi-ral glasove.

»Kam tako pozno, Ivče?« ga je naenkrat s kraja steze ogovoril glas. Mara je stopila izpod hrasta na pot. Ni se ustrašil, tudi ni bil iznenaden:

»Ravno zdaj sem mislil nate, Mara!«

»Prišla sem ti naproti! Kaj bom sama v krčmi? Pa tudi Miha je tam; ne morem ga videti!«

Široke oči so se pojavile v temi; za njimi je stalo življenje — v cvetju kot pomlad!

»Slovo grem jemati, od znancev in prija-teljev! Jutri se odpeljem ...! In ti, Mara, kaj je s teboj?«

»Kaj bo ...? Tudi jaz odidem, zbežim! — Nikomur še nisem pravila! — Ves teden je lazil za menoj, doma pa ima ženo in otro-ke. Danes me je hotel prisiliti, da bi na noč šla z njim! — Dolgo sem delala pri njem in se borila, predolgo. Jutri grem proč. — V Švico grem. Mnogo naših je tam.«

»V Švico greš ...? In se ne vrneš več, Ma-ra?«

»Delala bom. Zaslužila bom. — Ti študi-raš po mestih, pa ti bom kaj poslala; saj po-trebuješ. Komu drugemu bi ne.«

»Tega ne boš storila, Mara.«

»Zakaj ne? — Saj nimam nikogar, nič. — Kaj bi tudi z menoj, če bi ostala tukaj; saj nisem nič in nimam nič. Ti pa boš gospod. — Tukaj sem delala skoraj zastoj. Nič ni-mam od tega, čisto nič. — Že res. Miha mi je dajal plačo, pa pogosto je govoril o tem: Saj sem ti dal, je kolcal vedno znova; in ko je prišla noč, mi je prigovarjal. Pojdi z me-noj, Mara. — Za tako ceno nisem bila!«

slovcu so mu naročili, naj kroglo opazuje.

Pripetilo pa se je nekaj nepričakovane-ga, čeprav je bilo s tem računati. Ker proti na-ravnemu pojavu ni bilo nobene pomoči, je bila to za potrpežljivost človeštva trda preskušnja.

Dotlej prekrasno vreme se je nenadoma skisalo; nebo se je stemnilo in pooblačilo. Mar bi po strahovitih premikih zračnih plasti moglo biti drugače? Mar so mogli pričakovati kaj drugega po teh ogromnih množinah plinov, ki jih je proizvedlo sto tisoč funtov zgorelega strelnega bombaža in ki so se razpršili po ozračju? Red v pri-rodu je bil docela porušen. Seveda ni to nič čudnega, saj so v morskih bitkah dostikrat opazili, da je streljanje iz topov hipoma predručilo atmosfero.

Naslednji dan je vželo sonce na obzorju, ki so ga pokrivali gosti in debeli oblaki. Na nesrečo se je težka in neprodorna za-vesa med nebom in zemljo raztezala prav do pokrajin na Skalnih gorah in to je bilo usodno. Iz vseh krajev zemeljske oble so se množile pritožbe. Toda priroda se zanje ni zmenila. Ker so ljudje s svojim strelom vznemirili ozračje, naj trpe tudi posledice.

Prvi dan so vsi poskušali predreti z očmi skozi gosto zaveso oblakov, pa se nikomur ni posrečilo. Sicer pa so se motili vsi tisti, ki so se ozirali proti nebu: zaradi dnevnega vrtenja zemeljske krogle je namreč izstre-lek tedaj letel v podaljšani črti njihovih pogledov na nasprotni polobli zemlje.

(Dalje)

in tretja beseda je »ljubezen«. Brez očeta in matere sta dvojčici vendarle mogli ži-veti, ker sta našli ljubezen pri tuji ženi.«

Po teh besedah so z angelovega telesa odpadle zemeljske skorje, bil je obdan od luči in njegov glas je zadonel, kot da pri-haja iz nebes: »Kdor ohrani ljubezen v se-bi, ta ostane v Bogu in Bog ostane v njem, ker Bog je Ljubezen. Človek naj živi, ne da bi vedel, kaj mu bo prinesla bodočnost, ker to kar neobhodno potrebuje za življenje sta ljubezen in usmiljenje.«

»Zakaj mi tega nisi prej povedala, Ma-ra? Jaz bi ti poskrbel drugo službo, in ko bi doštudiral, bi prišla k meni za zmiraj...!«

»Kaj bom ...! Šele pred kratkim sem se odločila; zadnjo noč! Komaj sem še ušla pred njim iz stajle! Pa kaj ti bom pravila, sovražim ga!«

Ni se jima več ljubilo do besed; na prej tako krasen večer slovesa, je legla zdaj tež-ka mrzla mora. —

Gostilna je bila napolnjena z življenjem; ko sta vstopila, so ju fantje pozdravili z vriskom; pri štirih mizah so sedeli pridni, poštenci tovariši; vino in toplota sta jim de-la dobro; glasovi dekliskega petja od dru-gih miz so udarjali ob steno; fantje so plos-kali. — V kotu je bilo še nekaj praznih miz. — Pri eni izmed teh je sedel Miha z nekaj tovariši; dremali so in kimali z brado! —

Sedla sta; Ivče je naročil vina in izpil pr-vi kozarec na dušek; tudi Mara je pila; vi-no ju je pogrelo! —

»Zakaj mi nisi prej povedala, da od-ideš?« je dejal čez nekaj časa. Ni se mogel znebiti teh misli. — Pogledala mu je v oči; zenici sta ji zagoreli; nato pa je ugasnil sij in je odgovorila:

»Ciganke pridejo, ne da bi jih kdo va-bil, pa tudi gredo brez slovesa! Sicer pa sem prišla, da se poslovim od tebe. Ti si študent, marsikatera srečna ura je bila med nama! Tega ne bova pozabila, kajne! — Zvedela sem, da pišeš v liste in časopise; tu-di jaz bi, ko bi imela ta dar! — O, veliko je zgodb na cestah, v mestih, in v krčmah, v delavnicah ... veliko je ciganskih zgodb! — Čez nekaj let, ko boš gospod, se spomniš Mare; in če ti bodo ostali spomini nanjo lepi, daj in napravi o Mari zgodbo; cigan-sko zgodbo. Piši, da sem ljubila sonce, pa mi ni sijalo nikdar, Ivče! —

Povej, da sem bila rojena iz greha, da sem bila določena, da poginem v jarku; pa me je pobral Miha — in od takrat sem mu služila celih osem let. Tedaj sem bila še na-pol otrok; komaj je čakal, da bom dorasla. — O, Ivče, vprašaj ga, ko me ne bo več tu-kaj, zakaj mi ni stopil na vrat tedaj, ko me je našel v jarku? — Grdoba ...! Nisem se bala dela, tudi trdega kmečkega dela ne, ne bojim se žeje in lakote, a bojim se nje-ga ...!«

»Ko bi jaz vedel ...! Pa si molčala ...!«

»Kamor grem, tam je za mano! — Danes, vidiš ga, tam sedi in preži! Hoče, da se bom ponižala, da bo izživiljal svojo strast na me-ni! — Moja boš ali pa nobenega, mi je za-grozil zadnjič! — Obraz mi hoče razrezati, če ne privolim, Ivče, obraz! — Potem me res nihče ne bo maral, še ti ne, Ivče! Potem me bo zategnil v jarek in tam bom pogini-la kot spaka!«

Ivče je bil pobit in žalosten; umolknila sta; siv dim cigaret in pip se je raztegoval po stropu; zaigrala je harmonika; pari so se zavrteli; Mara in Ivče nista plesala. — Iz kota sem se počasi prizibal Miha; bil je pijan; krvavo je mežikal po Mari!

»Mara ...!« je rekel in se nagnil preko mize.

»Kaj hočeš ...?«

»Plesat pojdi, Mara!«

»Ne grem!«

Neprijetno ga je dirnilo; dekleta so se nasmihala; zardel je v lica; ni bilo novo, da se mu je upirala, a tako zoprno nikoli; za-klel je in sedel ves penast nazaj na klop; tovariša sta se smejala:

»Te je dala, kaj? Še našeškala te bo ...!«

»Saj vem, zakaj tako noriš, Miha«, je če-ljustal drugi, »lasje so, lasje ...! Poglej, ka-ke ima! Lasje tvoje stare pa so kakor kuštri od koruznih glav!«

(Konec na 12. strani)

JULES VERNE:

56

Potovanje na Luna*)

Poku iz topa je sledil pravi zemeljski po-tres. Florida se je prav do temeljev zazibala. Od vročine razširjeni plini smodnika so z neznanjsko močjo razgibali zračne plasti in umetni orkan se je stokrat hitreje ko or-kan ob viharju zvrtnil skozi ozračje.

Ni bilo gledalca, ki bi bil ostal na no-gah; ko žitno klasje ob viharju so popadali po tleh možje, žene in otroci. Razlegal se je nepopisen hrušč in trušč in veliko ljudi je bilo težko ranjenih. J. T. Mastona, ki je docela neprevidno stal preveč spredaj, je vrglo dvajset sežnjev daleč nazaj. Ko kro-gla je zletel nad glavami sodržavljancev. Tri sto tisoč ljudi je za hip oglušelo. Vsi odre-veneli so običali na mestu.

Zračni tok je v krogu dvajsetih milj pre-vrnil barake, podrli koč, izruval drevesa, pogнал železniške vlake do Tampe, nato ko plaz zgrmel nad mesto in porušil okrog sto hiš, med drugimi cerkev Saint Mary in novo borzno poslopje, ki je počilo po vsej dolžini. Nekaj pristaniških ladij, ki so but-nile druga ob drugo, se je potopilo. Kakih deset ladij, zasidranih v ladjedelnici, je vrglo na obalo, ker so se jim potrgale ve-rige, ko da bi bile iz sukanca.

Toda področje takega pustošenja je se-galo mnogo dlje, celo preko meja Združe-

nih držav. Posledice odbojne sile, ki jo je podprl zahodnik, so čutili na Atlantiku več ko tri sto milj daleč od ameriške obale. Ne-pričakovani umetni vihar, ki ga admiral Fitz-Roy pač ni mogel slutiti, je zgrabil ladje z nezasišano silo; več velikih ladij, ki so jih zajeli ti strašni zračni vrtnici, je med vožnjo izginilo v globino, ker niso imeli niti časa speti jadra, med njimi tudi »Child-Harold« iz Liverpoola. Ta obžalo-vanja vredna nesreča je bila Angliji povod za najostrejše obtožbe.

Da bo poročilo popolno, naj navedemo še nekaj, za kar nimamo drugih dokazov, kakor pripovedovanje nekaterih domači-nov: prebivalci Goree in Sierra-Leone so trdili, da so slišali zamolklo bobnenje, se pravi poslednje zvočne valove, ki so prešli Atlantik in zamrli na afriški obali.

Toda vrnimo se v Florido! Ko se je po-legal prvi trušč, so se prebudili ranjenci in opomogli oglušeli, skratka po vsej množici je završalo in se bučno razlegalo do neba: »Živel Ardan! Živel Barbicane! Živel Ni-choll!« Z odprtimi usti je več milijonov lju-di s teleskopi, daljnogledi in kukali vneto iskalo po vsemirju. Na svoje zmečkane ude in na svoja razburjenja so kar pozabili, u-kvarjali so se le z izstrelkom. Vendar so ga zaman iskali. Nič več ga niso mogli razlo-čiti in morali so čakati na brzojavke iz Long's-Peaka. Ravnatelj cambriške zvezdar-ne je bil na Skalnih gorah na svojem me-stu; kot spretnemu in zanesljivemu zvezdo-

1958 - leto negotovega miru

(Nadaljevanje s 6. strani)

vselej so stopili vmes Amerikanci. Ne toliko iz ljubezni do Čankajška, ampak zato, ker tvori Formozo važen člen v obrambni verigi Amerike na Daljnem vzhodu. Ta veriga gre od Japonske pa do Filipinskega otočja v polkrogu obdaja sovjetsko-kitajsko obalno gmoto. Če bi ta člen bil izgubljen, bi bila celotna veriga raztrgana.

Letos v avgustu so komunistični Kitajci znova poskusili. Nagrmadili so več tisoč topov na obali in začeli obstreljevati otok Kvemoj, na katerem je bila tretjina Čankajškove vojske (100.000 od skupno 300 tisoč). Upali so, da se topot Amerikanci ne bodo hoteli postaviti za Čankajška, kajti Mao-Tse-Tung si je bil zagotovil podporo Hruščeva. Šrapneli, ki so padali na Kvemoj, so prišli iz sovjetskih tovarn. Menili so, da Amerika ne bo hotela zaplesti v vojno, kajti letos ima Sovjetska zveza že znaten naskok pred USA glede raketnih orožij, dočim poseduje Amerika mnogo večjo zalogo atomskih bomb. Toda ameriška vlada se ni dala uplašiti in čez nekaj časa je

začelo Kitajcem na kopnem zmanjkovati sape in municije. Morali so omejiti streljanje na vsak drug dan, potem pa ga popolnoma ustaviti.

Izkazalo se je tudi, da prijateljstvo med Sovjetsko zvezo in Kitajsko ni preveč trdno. Kitajski komunisti hočejo v okviru vzhodnega bloka tudi imeti svojo besedo v mnogih rečeh. In končno Kitajcev je 600 milijonov, Rusov pa samo 200; res je, da so Rusi neprimerno močnejši glede industrijske proizvodnje, a kljub temu predstavljajo sovjetsko-kitajski odnosi vprašanje, ki utegne v bodočnosti prinesiti še marsikatero presenečenje. Posebno ko bo kitajska industrializacija toliko napredovala, da ne bo več tako odvisna od sovjetske pomoči, kot je še sedaj. Zato je razumljivo, da v Moskvi niso bili kaj posebno navdušeni, da bi se šli tepst za Kitajce zato, da ti potem, ko bi se čutili bolj varne, začeli stavljati še večje zahteve.

Zato so topovi pri Kvemoju utihnili, a gospodarji v Kremlju so začeli iskati šibke točke Zapada kje drugod. Oko jim je obostalo na Berlinu.

pa skušajo najti kompromis med temi stališči.

Sedanja kriza je posledica napak pred 13 leti, ko se zapadni zavezniki niso pomujali v Berlin. Takrat so dogovor sporazuma zapadnjakov s Sovjetsko zvezo o naknadnem vkorakanju zapadnih čet v mesto tolmačili kot znak dobre volje Sovjetske zveze, danes pa je kazno, da je ta dogovor bil nevarna zanka za zapadnjake. Kako se bodo iz nje izmuznili, a vendarle ostali v Berlinu, je pa nagradna naloga za najbolj brihtne glave na Zapadu. Nagrada: mir, svoboda in blagostanje narodov srednje in zapadne Evrope.

Kriza zaradi Berlina je znova pokazala, da je Evropa še vedno eden izmed ključnih predelov naše zemlje. Ako se enemu izmed obeh orjakov (Sovjetske zveze in Združenih držav) posreči spraviti vso Evropo pod svoj vpliv, je lahko naslednji dan gospodar sveta.

Evropsko gospodarsko sodelovanje postaja resnično

Leto 1958 je bilo za Evropo zopet doba novega gospodarskega napredka in blagostanja, dočim v političnem pogledu ni bilo kakih bistvenih sprememb. Proizvodnja v vseh državah je narasla in tudi široke plasti nižjega meščanstva in delavstva postajajo deležne izboljšane življenjskega standarda. Tudi kmetje so si s pridnim delom in umnim gospodarstvom mogli izboljšati svoje gmotno stanje ter marsikaj modernizirati v gospodarstvu. Gospodarsko sodelovanje evropskih narodov postaja kljub oviram vendarle realnost in s prvim januarjem bodo stopile v veljavo prve določbe o znižanju carin med državami »rimske pogodbe«, s katero je bilo lani ustanovljeno evropsko tržišče, ki obsega za sedaj Francijo, Italijo, Zapadno Nemčijo, Belgijo, Nizozemsko in Luksenburško. Prizadevanja, da se še ostale evropske države tostran železne zaveze vključijo v širše evropsko gospodarsko sodelovanje, so v teku, prav tako tudi napor za pritegnitev Velike Britanije.

Na političnem področju imamo za seboj sorazmerno mirno leto. Po vseh državah so demokratični režimi trdno zasidrani in komunizem ni več akutna nevarnost celo tam, kjer je svojčas izgledalo, kot da je že tik pred zmago, n. pr. v Italiji in Fran-

cija je v minulem letu preživela globoko krizo, ki je napravila konec takozvanemu parlamentarnemu režimu, ki je državo spravil na rob propada. Na oblast je zpet prišel general De Gaulle, kateremu je francosko ljudstvo v spremenjeni ustavi dalo velike pravice, a pri parlamentarnih volitvah večino v poslanski zbornici.

V Evropi onstran železne zaveze se tudi ni kaj spremenilo. Nasilje, pomanjkanje in vsiljiva propaganda še vedno kraljuje ta neomajno in stalna reka beguncev je znak o odprtih ranah teh nekdanjih cvetočih predelov Evrope. V vzhodnem bloku so se lani pokazale nove razpoke, ki so pokazale, da preživlja ta prisilna skupnost teko notranjo krizo, ki jo poostruje še notranji boj sovjetskih veljakov za Stalinovo dediščino — za absolutno oblast.

Tako smo v kratkih potezah orisali politiko v minulem letu, ki smo ga, hvala Bogu, preživeli v miru, čeprav ni manjkalo razburljivih trenutkov in večkrat so zublji iz krajevnih ognjišč nemira grozili s požarom, ki bi pomenil propast za ves svet. Še enega ne smemo pozabiti. Organizacija Združenih narodov je — kljub vsem svojim pomanjkljivostim — precej pripomogla, da je letos bil mir ohranjen in da so krajevni požari ostali omejeni. V času najhujših preprirov velesil, so se na sedežih Združenih narodov v New Yorku mogli delegati obeh sprtih taborov vsak čas sestajati in — seveda po nalogu svojih vlad — priti do sporazumov, ki sicer niso prinesli razorožitve in trajnega miru, a so vsaj preprečili najhujše.

Zaključujemo ta pregled z željo, da nam bo moč prihodnje leto poročati samo o diplomatskih — in ne o vojaških — bojih.

Blagoslovljene in vesele božične praznike ter srečno novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem, znancem in prijateljem z zavestjo, da bi tudi v letu 1959 ostali zvesti domači tverdi

Joh. Lomšek

ST. LIPŠ (Tihaja)
P. DOBRLA VES

Vsem odjemalcem tudi sporočamo, da dostavimo naročene oz. kupljene predmete na dom.

V Evropi je ključ do oblasti nad svetom

Ko so se v maju leta 1945 zmagovite anglosameriške armade z zapada ter sovjetske vojske z vzhoda na truplu poražene, zombardirane in ponižane Nemčije srečale na Elbi, je bila zapečaten delitev Nemčije in Evrope med vzhodne in zapadne vojne zaveznike, ki so pa kmalu postali sovražniki. Napake tistega časa šele sedaj dozorevajo v usodne posledice. - Znaki nasprotstva med Sovjetsko zvezo na eni strani ter Veliko Britanijo na drugi strani so se v poostreni obliki večkrat pojavili že v zadnjih mesecih vojne, dočim so Amerikanci pod vodstvom predsednika Roosevelta bili trdno prepričani, da je »Uncle Joe« (Stric Jože), kot so imenovali Stalina, dober staričina, ki je pač včasih siten, a sicer ne slab človek in se da z njim o vsem prijateljsko pogovoriti ter kar obljubi, tudi pošteno držati.

Stalin je vedel, kaj dela, Amerikanci pa ne

Angleži Stalinovim lepim besedam niso verjeli, toda oni so med zapadnimi zavezniki bili šibkejši in zato s svojimi predlogi o odprtju fronte na Balkanu, ki bi omogočila zasedbo Srednje Evrope po anglo-ameriških četah pred Rusi, niso prodrli. V zadnjih tednih vojne si je po nalogu angleškega min. predsednika Churchilla poveljnik angleških čet v Evropi, maršal Montgomery, krčevito prizadeval, da bi pregovoril svojega vrhovnega predstojnika ameriškega generala Eisenhowerja k preureditvi vojnih načrtov tako, da bodo zavezniške vojske pred sovjetskimi četami prišle v Berlin. Toda njegovi naporu so bili zaman, kajti vojak Eisenhower se je moral šele pozneje naučiti politike. Njegova edina takratna skrb je bila uničiti čim več Nemcev, ki so že itak bili na kolenih, politiziranje pa je prepuščal politikom. Ti pa niso bili dorasli svoji nalogi. Posledica je bila, da so sovjetske čete kot prve vkorakale v Prago, na Dunaj in v Berlin. Šele čez nekaj tednov so v Berlin in na Dunaj vkorakale tudi čete zapadnih zaveznikov, na temelju dovoljenja dobrototnega strička Stalina, ki ga je seveda dal, kajti obe mesti sta ležali globoko v območju njegove, to je sovjetske zasedbene cone.

Berlin — past, ki se je zadrnila šele čez dolgo časa

Domenjena skupna zavezniška uprava Berlina ni nikdar začela prav delovati in tako so potem vsi okupanti upravljali vsak svoj predel po svoje. Že leta 1948 pa so Sovjeti poskusili zgrda spraviti zapadne čete iz mesta. Zaprli so jim vse dovozne poti po zemlji in po vodi, tako da so morali Amerikanci organizirati orjaški zračni most ter svoje čete in prebivalstvo po zraku zalagati s hrano in gorivom. Bila je to zelo draga transportna operacija, kajti nikdar še niso premoga in krompirja po zraku prevažali. Vendar bila je v dveh pogledih uspešna. Rešila je mesto lakote in obenem preprečila vojno, kajti po nekaj tednih brezuspešne blokade so Sovjeti uvideli, da na ta način ne bodo mogli izriniti zapadnjakov iz Berlina.

Razvoj je potem šel svojo pot. Zapadni in vzhodni blok sta se vedno bolj utrjeva-

la. Na zapadu je nastal Atlantski pakt, ki je združil Ameriko, Kanado, Veliko Britanijo ter države zapadne Evrope od Norveške na severu, preko Danske, Francije, Portugalske, Italije pa do Grčije in Turčije na jugu Evrope v obrambno zvezo. Na Vzhodu je nastal Varšavski pakt, ki je povezal Sovjetsko zvezo, Poljsko, Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo v vojaško enoto. Sredi med tema blokoma sta ostali Nemčija in Avstrija. Avstrija si je s pomočjo državne pogodbe leta 1955 zopet pridobila samostojnost, obenem pa se je zavezala k nevtralnosti. Med tema blokoma pa je v srcu Evrope ostala še razdeljena Nemčija. L. 1949 so zapadni zavezniki, Združene države, Velika Britanija in Francija upravno združili svoje zasedbene cone in sklenili z vlado kanclerja Adenauerja pogodbo, ki ustanavlja zapadnonemško republiko s sedežem vlade v Bonn. Na Vzhodu je dobila formalno priznanje države sovjetska cone, ter se preimenovala v Nemško demokratično republiko, katere vladni sedež je v Pankowu. Zapadna Nemčija je pristopila k Atlantskemu paktu in se oborožuje postopoma, Vzhodna Nemčija pa je članica Varšavske zveze in je do zob oborožena. Sredi tega prostora pa je ostal Berlin, ki je kljub vsemu ostal idejno središče, prestolnica vseh Nemcev. Ti si želijo prej ko slej združitev obeh Nemčij in povratak vlade, ene in skupne za vso državo, v Berlin. Zato, kdor ima Berlin, poseduje v rokah močno politično karto za pridobitev Nemcev na svojo stran. Berlin leži 150 km v notranjosti Vzhodne Nemčije ter je dostop do njega možen samo preko njegovega ozemlja. Zato ni čuda, da se je Sovjetska zveza znova spomnila Berlina, potem ko je njena politika na Bližnjem vzhodu obstala na mrtvi točki.

Ne gre le za Berlin, ampak za Evropo

Za zapadni tabor pa je Berlin važna postojanka, nekako okno, ki omogoča pogled v velikansko komunistično ječo, obenem pa zasilni izhod za tisoče in desettisoče beguncev, ki so se naveličali klavernega življenja v pomanjkanju komunističnega raja ali pa jim je življenje pod policijskim terorjem postalo neznosno.

Toda v Berlinu gre za več. Zapad ga ne more zapustiti, ker bi s tem spravil v nevarnost svoje postojanke v Zapadni Nemčiji, ki bi prej ali slej pod krinko »združitev« zapadla pod sovjetski vpliv. Ako pa se Sovjetska zveza polasti mogočnih industrijskih predelov Porurja in Porenja, je popolno podjarmljenje Evrope samo vprašanje volje gospodarjev v Kremlju.

Sovjetska zveza je sedaj dala Zapadu 6 mesecev časa, da razmisli njene predloge o umaknitvi vseh okupacijskih čet iz Berlina ter upostavitvi »svobodnega mesta« na predelu zahodnih con v mestu.

Tako v Washingtonu, kot v Londonu, Parizu in Bonnu so sicer enotnega mnenja, da zapadnjaki ne smejo iz Berlina, vendar so naziranja o zadržanju proti Sovjetski zvezi neenotna. V Bonnu in v Washingtonu so mnenja, da je treba sovjetske predloge meni nič tebi nič odkloniti, v Londonu so za pogajanja, v Parizu

Kristus, Veliki duhovnik, je poklical po sklepu Previdnosti svojega zvestega služabnika prečastitega gospoda

konzistorialnega svetnika

dr. Janeza Lučovnika

zlatomašnika in župnika v pokoju

v sedemdesetdesetem letu starosti in petinpetdesetem letu mašništva dobro pripravljenega v večnost.

Umril je v Borovljah na svojem domu v Dobrovi, v sredo, dne 10. decembra 1958 opolnoči. Pokopali smo ga po njegovi izrecni želji na boroveljskem pokopališču v soboto, dne 13. decembra t. l., z običajno slovesnostjo duhovniških pogrebcev.

Osmica za pokojnim sobratom bo v soboto, dne 20. decembra t. m., ob pol 9. uri v St. Janžu v Rožu, kjer je najdalje in nazadnje deloval kot skrben, svetniški župnik svojim faranom.

Njegovo dušo priporočamo v spomin pri sv. daritvi in vernikom v molitev.

Zih polje, dne 13. decembra 1958.

ZALUJOČI SORODNIKI

DEKANIJSKA DUHOVŠČINA

Blagoslovljen Božič in srečno novo leto 1959

želijo

JOŽEF KOGLEK župnik v ŠKOCIJANU	Družina DR. JOŠKO TISCHLER CELOVEC	Živinozdravnik Dr. SIMON JANAH KOTMARA VES	DRUŽINA WEISS krojaštvo ŠT. JANŽ v Rožu
Vsem cenjenim odjemalcem in znancem HRIBERNIK PETER mizar SLOVENJI PLAJBK	JAKOB MOSCHITZ župnik BRDO PRI ŠMOHORJU	JOŽEF ŠTICH župnik BILCOVS	Vsem odjemalcem, znancem in prijateljem krojaštvo Hilde in Alexander KLAURA ZELEZNA KAPLA, Tel. 236
Vsem cenjenim odjemalcem in gostom F. FRANK trgovina, gostilna in mlin ŠT. JAKOB v Rožu	JOHANN KEŽAR grabljar HORCE pri ŠT. VIDU v Podjuni	Cenjenim gostom, odjemalcem in znancem, gostilna in trgovina MARIA PAULITSCH BELA pri Železni Kapli	DRUŽINA ZABLATNIK Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem BILNJOVS
Vsem znancem in prijateljem družina Jože URANK, pd. KAVH ENCELNA VES	Družina ORAZE, pd. KEŽAR LEPENA	Vsem znancem in prijateljem TRATNIKOVA DRUŽINA LEDINCE	Vsem znancem in prijateljem, družina URANK FRANC, pd. PETREJ ENCELNA VES
Vsem sedanjim in bivšim faranom, sobratom in bolnikom milostipolne praznike DOBERNIK JOŽEF župnik v GLINJAH			Župnijski urad KAMEN V PODJUNI želi vsem faranom, posebno tistim, ki so sode- lovali pri popravilu cerkve, blagoslovljene pra- znike in srečno novo leto.
ŽIVINOZDRAVNIK dr. MARKO DUMPELNIK in soproga GALICIJA			Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem široj domovini DRUŽINA RUPIJEVA VELINJA VES
Vsem prijateljem in znancem doma in v tujini SUKIČ JANEZ provizor ŠMIKLAVŽ NA DRAVI			Vsem cenjenim odjemalcem KARL KOGOJ trgovina z mešanim blagom ZELEZNA KAPLA Podružnica: SUHA-REBRCA
AVGUŠTIN ČEBUL župnik ŠT. LENART PRI 7 STUDENCIH			ANDREJ KARICELJ župnik ŠT. JAKOB V ROŽU
Vsem dragim znancem, dolinskim romarjem romarjem in dobrotnikom ŽUPNI URAD POKRČE			Vsem odjemalcem in znancem trafika AVGUŠTIN SAFRAN BILCOVS
FRANC BRUMNIK župnik v KOTMARI VESI			MARTIN SKORJANC župnik v SVECAH
Dr. FRANC ZEICHEN župnik ŠT. RUPERT pri Velikovu			VALENTIN POLANSEK šolski upravitelj z družino na OBIRSKEM
Vsem znancem in prijateljem doma in po svetu Prof. dr. PAVLE ZABLATNIK CELOVEC			Sorodnikom, znancem in prijateljem, družina HRIBAR FELIKS, pd. JEREB in FURIJAN OBIRSKO
Vsem cenjenim odjemalcem, gostom in znan- cem moje trgovine in gostilne, želita MALLE JOŽE in GRETI ŠT. LENART V LJUBELJU	KOBAN TOMAŽ ŠT. GANDOLF pri Kotmari vesi	Vsem odjemalcem in znancem MIZARSTVO KOVAČIČ PODJERBERG — ŠT. ILJ ob Dravi	Vsem cenjenim gostom in odjemalcem MIHA GABRIEL pd. TIŠLER trgovina in gostilna ŠT. JANŽ v Rožu
Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem DRUŽINA BISTRIČNIK OBIRSKO	Vsem cenjenim odjemalcem JOŠKO ČIZMAR trgovina z mešanim blagom KOTMARA VES	Vsem cenjenim odjemalcem in znancem TRGOVINA FRANC RAUTER ŠT. JAKOB v Rožu	Vsem cenjenim odjemalcem in znancem družina URBAS, kovač, VELIKOVEC
DREVESNICA ing. MARKO POLZER ŠT. VID v Podjuni	Vsem cenjenim gostom, znancem in prija- teljem, gostilna SMERTNIK, pd. KOVAČ OBIRSKO	Vsem prijateljem in znancem po širnem svetu MARKTL ANDREJ GORENCE	NIKO MARKTL župnik v ROŽEKU
IVA in FRANC ZABAVNIK BRDO PPRI ŠMOHORJU	Vsem svojim odjemalcem in prijateljem želi družina JOŽE WAKOUNIG kovač v MLINCAH	Vsem cenjenim gostom in znancem GOSTILNIA PRANGER ZMOTIČE — BRNCA	Vsem gostom in znancem GOSTILNA MOSTEČNIK PODRAVLJE — FÖDERLACH
DRUŽINA WOLTE, pd. ROGAR BOROVNICA pri APAČAH	RAINER MATEVŽ in družina LOGA VES	Vsem odjemalcem, gostom, sorodnikom in pri- jateljem trgovina MARIJA KOFLER DOLNJA VES, Šmarjeta v Rožu	Vsem zavednim Slovincem in bralcem „Naše- ga tednika-Kronike“ družina MALEJEVA LEPENA
Družina OŠINA, pd. BAJDL LEPENA	ŠTEFAN MESSNER župni upravitelj v ŽELEZNI KAPLI	Vsem cenjenim gostom, znancem in prijate- ljem želi gostilna RASTOČNIK KOPRIVNA pri ŽELEZNI KAPLI	PETER OLIP lesni trgovec SELE
SELE Družina KALIŠNIKOVA	Vsem prijateljem in znancem MARTIN KUCHLER župnik na GOZDANJAH	Mesarija FRANC ERLACH DOBJE pri BAŠKEM JEZERU	Vsem izseljencem, prijateljem in znancem družina OJCL in GALLOB ZGORNJI BREG

Pri nas na Koroškem je lepo tudi pozimi (Foto Domajnsko, Borovlje)

Blagoslovljen Božič in srečno novo leto 1959

želijo

Znancem, prijateljem in sorodnikom, posebno pa še kmetom-gospodarjem in materam-gospodinjam ter kmečki mladini, ki se trudijo za obstoj in nadaljnji razvoj v gospodarstvu in družinah na mili nam domači zemlji, v Rožu, ob Zilji in v Podjuni želi blagoslovljen Božič, za novo leto 1959 pa zdravja, poguma, veselja in uspeha

JANKO JANEŽIČ
svetnik Koroške kmetijske zbornice
LESE pri ŠT. JAKOBU

Vsem sorodnikom in znancem
družina JANEZ MIKLAVČIČ
GORINČICE 16 pri Št. Jakobu v R.

Vsem, ki se trudijo za obstoj, verski in kulturni podvig našega naroda na Koroškem, svojim faranom, sobratom, sorodnikom in prijateljem želim mnogo božične radosti in obilo uspeha v novem letu

ALOJZIJ VAUTI
župnik
v SELAH

Vsem šentlipškim in šmihelskim faranom, znancem in prijateljem želim blagoslovljene božične praznike in milosti polno novo leto

KRISTO SRIENC
župnik
v ŠT. LIPSU

Vsem prijateljem, znancem in odjemalcem želi blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto

VALENTIN PLANTEU
grabljar, vilar in coklar
VELIKOVEC — REZINJA

Milost in blagoslov božjega Zveličarja ob svetih božičnih praznikih in k Novemu letu 1959 želi vernikom rebrške župnije in vsem znancem po bližnjem in daljnem zamejstvu

DR. METOD TURNSEK
REBRCA

Vesele božične praznike in uspešno novo leto 1959 želijo vsem prijateljem, odjemalcem

trgovine **RUTAR**
v **ZITARI VESI**
v **ŠT. VIDU**
v **DOBRLI VESI**
ter
PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA BRATJE
RUTAR & CO. v DOBRLI VESI

Najpristrčnejša voščila k božičnim praznikom in novemu letu želi odjemalcem in poslovnim prijateljem

HANS BERGER
ELEKTRO IN RADIO
ZELEZNA KAPLA

Vsem izletnikom in odjemalcem želi družina
ŠTEFAN SIENČNIK
DOBRLA VES

Blagoslovljene in vesele božične praznike ter srečno novo leto želi vsem svojim članom in prijateljem

Koščanska kulturna zveza

JOŽEF WUTEJ
izdelovalec strašne opeke
GLUHI LES — ŠT. VID V PODJUNI

Vsem sorodnikom doma in znancem v Dobrli vesi želim obilo iskrenega božičnega veselja in blagoslova v novem letu

RUDOLF SAFRAN
ŠT. ŠTEFAN na ZILJI

Vsem dekletom širom Podjunske doline želi prav prijetne božične praznike in uspešno novo leto

»ČRN KLOBUK«
fantovska skupina
v GLOBASNICI

Blagoslovljen Božič in srečno novo leto želi odjemalcem in znancem

Peene Alojz
izdelovanje čopičev in ščeti
ŠT. VID OB GLINI

Blagoslov božji k svetim praznikom in v novem letu želi

V. BRANDSTÄTTER
prošt in dekan
DOBRLA VES

HRANILNICA IN POSOJILNICA
Železna Kapla

želi vsem svojim članom, vlagateljem in sodelavcem blagoslovljene božične praznike ter uspeha polno in srečno novo leto 1959

HRANILNICA IN POSOJILNICA
Globasnica

želi svojim članom in vlagateljem vesele božične praznike in uspešno novo leto 1959

Blagoslovljene božične praznike ter srečno novo leto vsem slovenskim kmetom

Kmečka gospodarska zveza

HRANILNICA IN POSOJILNICA
Št. Jakob v Rožu

želi vsem svojim članom in vlagateljem vesele božične praznike in uspešno novo leto.

Vsem zadružnikom in odjemalcem v Železni Kapli in okolici

Kmečka gospodarska zadruga
BELA-ZELEZNA KAPLA, r. z. z o. j.

HRANILNICA IN POSOJILNICA
Ziljska Bistrica

želi svojim članom in vlagateljem vesele božične praznike in uspešno novo leto 1959.

HRANILNICA IN POSOJILNICA
Št. Janž v Rožu

želi svojim članom in vlagateljem vesele božične praznike in uspešno novo leto 1959.

HRANILNICA IN POSOJILNICA
Šmarjeta v Rožu

želi svojim članom in vlagateljem vesele božične praznike in uspešno novo leto 1959.

HRANILNICA IN POSOJILNICA
Dobrla ves

želi svojim članom in vlagateljem vesele božične praznike in uspešno novo leto 1959.

Vsem prijateljem in bralcem „Kresa“
SLOVENSKI ŠTUDENTJE NA PLESIVCU

Vsem duhovnim sobratom, prijateljem in znancem
AKADEMIJA SLOVENSKIH BOGOSLOVCEV
V CELOVCU

Vsem prijateljem in bralcem „Našega tednika-Kronike“
ALOJZIJA AICHHOLZER
ŠMIKLAVŽ na DRAVI

Družina UŽNIKOVA
SELE

Družina MILLONIG
GÖRJE na ZILJI

Vsem faranom in znancem
ANTON KUCHLING
župnik
BISTRICA na ZILJI

Družina ZAMOŠTROVA
LESE pri ŠT. JAKOBU

Družina OTOVC
DOLINČICE pri ROZEKU

Vsem nekdanjim slovenskim izseljencem in drugim znancem

URBAN in MARIJA OLIP
SELE

Vsem faranom, znancem in prijateljem
MIHAEL BARBIČ
župnik
v PEČNICI

Zastopstvo kmetijskih strojev
JOHAN KASTRUN, pd. RIBIČ
BELA pri ŽELEZNI KAPLI

Vsem znancem in prijateljem ter vsem Slovencem
NEŽKA SKRUTL
GORICE

ANTON in ADELA GRIL
PLAZNICA

Prijateljem in znancem milosti polne božične praznike želi tudi
p. JAKOB

Vsem častitim sestram, nekdanjim gojenkam gospodinjskih šol, vsem prijateljicam in znancem želijo iz Švice
TUDER ANNEMARIE, HERZELE KATI in MICKA STICKER

Vsem strankam in prijateljem
R. GOSAR
frizerski salon
KAPLA ob Dravi

Vsem znancem in prijateljem
DRUŽINA STARC
CELOVEC

LOVRO SADJAK
in družina **KLANČNIKOVA**
RINKOLE

Vsem znancem in prijateljem
DRUŽINA NACHTIGALL
CELOVEC

Vsem bivšim tečajnicam, članicam Zveze bivših gojenk gospodinjskih šol, ter vse prijateljem
MILKA HARTMAN

Vsem fantom in dekletom v župniji
FARNA MLADINA
v ŽELEZNI KAPLI

Družina
DR. VALENTIN INZKO
SVEČE v Rožu

Vsem znancem in sorodnikom
EMICA HORNBÖCK
CELOVEC — ŠT. JANŽ v Rožu

Vsem znancem in sorodnikom
PAVLA DOUJAK
CELOVEC

Vsem sorodnikom in prijateljem
DRUŽINA BLAŽEJ
CELOVEC — PODLIBIČ

Vsem znancem in prijateljem
DRUŽINA WOSCHITZ
CELOVEC

TOMAŽ DUMPELNIK
Svetnik Okrajne kmetijske zbornice v Velikovcu
ŠTEBEN V PODJUNI

Vsem prijateljem in znancem ter sorodnikom doma in v Ameriki želi
družina TRAMPUŠ, pd. BOŽIČ
DOB pri PLIBERKU

Vsem svojim klientom in znancem želi vesel Božič in srečno novo leto
DRUŽINA ARBEITSSTEIN
PLIBERK

Vsem cenjenim gostom, znancem in prijateljem, gostilna
SMERTNIK, pd. KOVAČ
OBIRSKO

Vsem znancem v Ameriki, Belgiji in domovini družina HAJNŽIČ NA REBRČI	Vsem znancem in prijateljem družina KANCIJAN pd. LESJAK ROBEŽ pri APAČAH	IGNAC ZUPAN župnik v ZVABEKU	IGERC MATEJ župnik na SUHI
Mizarstvo JANEZ DROBEŽ ŠMIHEL NAD PLIBERKOM	REZIKA HOBEL CELOVEC ROJAKOVA DRUŽINA ŠT. VID V PODJUNI	Vsem prijateljem — koroškim in po širnem svetu JOŽE HOČEVAR CELOVEC	Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem DRUŽINA RESMAN VETRINJ
Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem MIHEJ BÖHM in družina MESSNER ŽDOVLJE pri Borovljah	Vsem sorodnikom in znancem JENŠACOVA DRUŽINA VEČNA VES	Vsem zavarovancem želi inšpekcija Jadranske zavarovalne družbe „Riunione“ vesel Božič in srečno novo leto FRANC NACHBAR ČIRKOVČE pri Pliberku	Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem znancem in prijateljem družina FRANC KROPIVNIK RUTE — RINKOLE
Vsem prijateljem in znancem vesele praznike in srečno novo leto DRUŽINA ZERZER v SVEČAH	Vsem cenjenim odjemalcem in znancem CIRIL RUDOLF kolarski mojster BISTRICA NAD PLIBERKOM	Vsem gostom Anna HUTTER pd. ŠOŠTAR gostilna v GLOBASNICI	Vsem odjemalcem in znancem v Šmihelu in okolici TEREZIJA in FRANC KUŠEJ trgovina ŠMIHEL pri Pliberku
Vsem znancem in prijateljem, družina STERN, pd. PLESNIKAR v KORTAH	DEKANIJSKI URAD PLIBERK	DRUŽINA MIKLAW PODHOM pri DOBRILI VESI	Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem družina VALENTIN HARTMAN KLOPINJ
Vesele božične praznike in srečno novo leto želi JOŽEF ŽMAVC kolarski mojster APAČE	TOMAŽ HOLMAR provizor na OBIRSKEM	Vsem fantom in dekletom v župniji FARNA MLADINA v ŠT. JANZU v Rožu	Vsem znancem in prijateljem družina ČRČEJEVA, Mirko in Roza KUMMER na BLATU pri PLIBERKU
LUDOVIK JANK župnik v RADISAH	Vsem sorodnikom in znancem družina JELEN iz LIBUČ	Vesel Božič in srečno novo leto vsem prijateljem in znancem DRUŽINA SMRTNIKOVA v KORTAH	JOŽEF LUŽNIK GALICIJA
dipl. trg. JANKO URANK CELOVEC	DRUŽINA GREGORN DULE pri ŽITARI VESI	Družina K. in D. KANCIJAN pd. ZABLAČAN APAČE	Družina ANDREJ OGRIS, pd. PEUCAR DRAGUNAZE
Družina URAK, pd. BUKOVNIK ŠT. VID V PODJUNI	Družina Rudl in Nani URBAN GORICE pri ŽITARI VESI	Družina DR. VINKO ZWITTER ŠT. JAKOB V ROŽU	Vsem izseljencem in znancem DRUŽINA TOLMAJER RADISE

Kmteijsko-gospodarska šola v Tinjah

želi svojim dobrotnikom, profesorjem, nekdanjim gojencem, rojakom ter staršem blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto.

Narodna šola v Št. Rupertu pri Velikovcu
in
Narodna šola v Št. Jakobu v Rožu

želita svojim dobrotnikom, posebno pa darovalcem za hišno kapelo v Celovcu, in nekdanjim gojenkam prijetne božične praznike, polne božje ljubezni in miru ter srečno novo leto!

Vesele božične praznike in srečno novo leto 1959 želi vsem odjemalcem, prijateljem in znancem
PARNA PEKARNA
Stefan Katz
CELOVEC-KLAGENFURT
Waidmannsdorf — Siebenhügelstr. 75

Plašče, obleke, jopiče (Sakkos), hlače, perilo

v ogromni IZBIRI in dobri KVALITETI pri ugodnih cenah

Kleider **KOGLER**
KLAGENFURT, HERRENGASSE

Frohe Weihnachten und

Gute Fahrt ins Neue Jahr

wünscht

HEINZ KNOCH
KLAGENFURT

VOLKSWAGEN-GROSSHÄNDLER FÜR KÄRNTEN UND OSTTIROL

Blagoslovljene in vesele božične praznike ter srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem

Kaufhaus **SAMONIG**
VILLACH, AM SAMONIGECK

Nudimo vam v znani najboljši kvaliteti
Božična darila
Perilo / Domače halje
/ Bluze / Suknje
/ Obleke / in kožuhe
RosKönig Klagensfurt, Bahnhofstraße

Vsem odjemalcem, prijateljem in znancem želi blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto 1959
ROBERT ERŽEN
STISKALNICA ZA OLJE IN MOST
ŠTEBEN V PODJUNI

VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN ZAVAROVANECM ŽELI VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN PRAV SREČNO NOVO LETO

Kalabrand
Koroška deželna zavarovalnica za škodo po ognju
CELOVEC - KLAGENFURT, Alter Platz 30

Pojdi z menoj

(Nadaljevanje s 7. strani)

Po končani pesmi je utihnila tudi godba; dekletom se je motilo; fantje so se smejali in pili; vmes so včasih natočili Ivku in Mari; bila sta vesela! — Miha je čez čas spet primajal k mizi; rdeče žile nad očmi so bile napete.

»Z menoj pojdi, Mara!«

»Kam?«

»Domov bova šla!«

»Ne grem!«

»Pa bom čakal; enkrat boš že šla!«

»Ne boš me dočakal... zbežim!« je dejala, se nasmejala in se obrnila od njega! — To ga je zadelo! Takoj je verjel, da utegne biti res! — Pristopil je in jo pograbil za rame:

»Mara, delat pojdi!«

»Kaj...?«

»Mara, osem let si živela pri nas!« je znil čez čas, da bi vsaj malo zakril sramoto in laži.

»Spominjam se...!«

»Osem preklelih let si terjala od mojih žuljev, od tehle, vidiš!« Držal ji je pod nos svoje roke, rjave in smrdeče...

»Tako...?«

»Zdaj, ko si se do sitega napila naše krvi, ko si se nažrla naše, moje zemlje, ko si mi izlekla zadnji denar, sedaj...!«

»Doma je delo!«

»Sem že delala danes! Več, kot je bilo treba!«

Postalo mu je vroče; kri mu je vrela po telesu! — Nocoj se podirajo njegovi načrti! — V krčmi so vzdigovali glave. V Mihi je zagorelo sovraštvo do vseh, vseh! Ne, odnehal ne bo... Prijel jo je močneje! —

Allen Kunden und Freunden

der heimischen F.R.C.-Möbel entbieten Betriebsleitung und Personal mit ihren Möbelhäusern in ganz Kärnten die besten Weihnachts- und Neujahrswünsche. Haben Sie viel Freude mit Ihren F.R.C.-Möbeln!

Möbelhäuser:

F.R.C.-Möbel — Klagenfurt, Burggasse 14
F.R.C.-Möbel — Villach, Bahnhofstr. 12
F.R.C.-Möbel — Spittal/Drau, Bahnhofpl.
F.R.C.-Möbel — St. Veit/G. Klg.-Str. 35
F.R.C.-Möbel — Obervellach/Mölltal,

Hauptplatz

F.R.C.-Möbel — Lind im Drautal 42
... und Kärntens größte ständige Möbelschau in den Sandwirtsälen, Klagenfurt (jetzt auch Verkauf).

FERCHER-REICHMANN & CIE
MÖBELFABRIK — VILLACH

Karl Pötscher
konjski mesar

Celovec,
Klagenfurt

Pischeldorferstraße 12, tel. 55-22

Prevzame tudi zavarovane konje.

Če je sila, koljemo podnevi in ponoči.

Kupujemo po najvišji dnevni ceni.

Fr. Letschnig

urarski mojster

Po želji olajšave pri plačilu. Hitra in strokovna POPRAVILA

Vsem odjemalcem in poslovnim prijateljem želi vesele božične praznike in srečno novo leto

Blumenhaus Kowald

KLAGENFURT, RENNPLATZ NR. 4
Telefon 45-18

Frohes Fest bei Kerzenlicht
und das Backwerk — ein Gedicht!

Glücklich sein kann jedermann
Back mit uns! Darauf kommt's an!

wir backen mit

König

Ein wertvolles Festgeschenk für
alle Frauen, die gerne gut backen!

Das große König-Buch

Bunt! Modern! 113 Backrezepte!

Jeder Kaufmann gibt Auskunft!

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 21. 12.: 07,30—08,00 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 22. 12.: 14,00—14,45 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Kdo ve? 18,40 do 18,55 Za ženo in družino. — TOREK, 23. 12.: 14,00—14,30 Poročila, objave. — Adventne pesmi poje mladinski zbor. — SREDA, 24. 12.: 14,00—14,45 Poročila, objave. — Drabosnjak: Pastirska igra. — ČETRTEK, 25. 12.: 07,30—08,00 Božične pesmi. — PETEK, 26. 12.: 07,30—08,00 Glasbena božična darila. — SOBOTA, 27. 12.: 09,00—10,00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 28. 12.: 07,30—08,00 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 29. 12.: 14,00—14,45 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Za našo vas. — 18,45—18,55 Mladina poje. — TOREK, 30. 12.: 14,00—14,30 Poročila, objave. — Zdravniški vedež: Alkohol, kava, čaj, tobak in šofer. — SREDA, 31. 12.: 14,00—14,45 Poročila, objave. — Podajmo si roke v slovo!

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem poslovnim prijateljem

ZA ZIMO PLAŠČI

Oblačila in pokrivala za dež in motorni šport.
Gumijasti škornji

WINKLER

KLAGENFURT, Pernhartgasse 10
Plačila na obroke — Popravila

Foto O. SCHARK

KLAGENFURT, Bahnhofstrasse 12
Telefon 32-37

Strokovna trgovina za fotografske potrebščine. Foto-aparat je moderno božično darilo. Radi vam mudimo vse nasvete, obiščite nas brezobvezno. Plačila na ugodne obroke.

FRIEDRICH JUNGBAUER

O. H. G.

VELETRGOVINA Z ŽIVILI

Osrednja poslovalnica:

CELOVEC — KLAGENFURT

10. Oktober-Strasse 28, tel. 57-73 in 33-26

Podružnice:

VELIKOVEC — VÖLKERMARKE

Hauptplatz 144, telefon 288

FELDKIRCHEN

Gerichtsgebäude, telefon 380

WOLFSBERG

Ritzing 48, telefon 370

BELJAK — VILLACH

Gerbergasse 22, telefon 40-81

SINGER šivalne stroje

za gospodinjstvo in obrt v vseh preizkušenihi tipih dobavimo. — Na željo pošljemo tudi propekte.

Singer-šivalni stroji Klagenfurt, Bahnhofstrasse 4a; in Villach Bahnhofstrasse 14.

TISKARNA

KLISARNA

PAPIRNICA

R. Ritter

CELOVEC — KLAGENFURT

Burggasse 8, Tel. 21-08

SOLID

LEISTUNGSFÄHIG

ALTBEWÄHRT

MÖBEL

ALTBESANN

KLAGENFURT

St. Veiter Strasse 15

Telefon 22-58

Blagoslovljene in vesele božične praznike ter srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem, znancem in prijateljem

H. Kreutz

Radio-trgovina

KLAGENFURT

St. Ruprechter Strasse

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem

Sima Hubert

BELJAK — VILLACH
Ringmauergasse 11

Otroški vozički — Moško in damsko perilo — Hubertus — plašči za otroke

HANS THOMASSER

Trgovska hiša

VILLACH, Widmannngasse 32

FOTO-ECKE

KLAGENFURT, OBSTPLATZ 3

Strokovna trgovina za fotografske potrebščine. Foto-aparat je moderno božično darilo. Radi vam nudimo vse nasvete, obiščite nas brezobvezno. Plačila na ugodne obroke.

KAUF SCHUHE
DEI
Grohar

Vesel Božič in srečno novo leto želi svojim odjemalcem in prijateljem mesar in prekajevalec

Rudolf Sablatnik

CELOVEC, Siebenhügelstraße šte. 81
Telefon 49-36

MÖBELHAUS
STADLER
KLAGENFURT

Theatergasse 4

Das Haus der guten Möbel

4 Vorteile:

1. Riesenauswahl — über 100 Ausstattungen
2. Die besten und billigsten Möbel Österreichs. Hartholzschlafzimmer von S 3.900
3. Ratenzahlung ohne Aufschlag, ohne Zinsen
4. Zustellung frei Haus mit eigenem Spezialauto

GRÖSSTE AUSWAHL IN:

Polstermöbeln, Teppichen, Matratzen; Vorhangstoffe zu sehr mäßigen Preisen

SW-MÖBEL - VERKAUFSSTELLE

Beratung durch eigenen Architekten!

Blagoslovljene in vesele božične praznike ter srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem

Karl Prinčič

TRGOVINA S SADJEM IN ZELJAVO

CELOVEC — KLAGENFURT

TO JE DEL FIRM, KATERE SO GRA-
DILE IN DOBAVLJALE MATERIAL ZA

**osnovno šolo
pri Božjem grobu
pri Pliberku**

POROČILO O ZGODOVINI ŠOLE SMO
PRINESLI V ŠTEV. 47 NAŠEGA LISTA

STEKLARSTVO
OKVIRJI
OGLEDALA

Karl Leitl

KLAGENFURT
Burggasse

MÖBEL-ZENTRALE

Güthenberghaus

Klagenfurt, Heiligengeistplatz 1,
Telefon 59-46

Pohištvo za šole, vrt in hotele. — Pisar-
niške in vse šolske potrebščine.

Elektropodjetje

**Michael
Hollauf**

BLEIBURG — PLIBERK

PH. ZWICK

ZELEZJE — BARVE
GRADBENI MATERIAL
BLEIBURG

OBLOŽITEV STEN
TLAKOVANJE S PLOŠČAMI
TERAZZO-OBLOŽITVE
LONČENE PEČI — KAMINI

ANTON KRAINER

VILLACH, BAHNHOFPLATZ
Telefon 67-35

JOSEF MAYERBRUGGER

MOJSTER ZA KRITJE Z OPEKO IN SKRILJEM

Celovec-Klagenfurt-West, Prinz-Eugen-Str. 3, tel. 42-76

Lasten kamnolom

Izvedba vseh strešnih del za cerkve, stolpe in gradove

Nadalje izvedba vseh eternitnih del po želji

Stavbeno podjetje za stavbena in inženirska dela

Dipl.-Ing. **Rudolf
Moser**

Klagenfurt, Ehrenhauser Straße 7 Tel. 56-28

Vesel Božič in srečno novo leto
želi svojim cenjenim odjemalcem

TRGOVINA

Radlmayer

preproge, pregrinjala,
blago za pohištvo

BELJAK — VILLACH
POSTGASSE 3

Weshalb einen neuen Kleinwagen?

Unsere OPEL-Modelle aus erster Hand kosten weniger!

OPEL-OLYMPIA

OPEL-REKORD

OPEL-CARAVAN

mit Garantie bei

Trampitsch & Co.

KLAGENFURT / VILLACHER STRASSE 177 - 181

OBIŠČITE V CELOVCU

Volkskeller

PRVOVRSTNI OBED IN VEČERJA
PO NAJNIŽJIH CENAH

Vogal Kolodvorske ceste
(Bahnhofstrasse)

AVTOBUSNA POSTAJA
(Autobahnhof)

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi vsem poslovnim prijateljem, odjemalcem in
znancem

**Johann
Raunkas**

ZGANJARNA NAJBOLJSIH ZGANIH
PIJAČ — TVORNIC LIKERJEV
Feldkirchen in Kärnten

Podružnica

CELOVEC — KLAGENFURT, Herrengasse 6
Priporoča se tudi v letu 1959

Veliko izbira

v vseh verskih knjigah — posvetnih knjigah in romanih — v šolskih knjigah —
devotionalijah kakor vse vrste kipi in križi — stenske umetne in nabožne slike
— rožni venci — paramenti in cerkvena posoda — molitveniki — nudi knjigarna
in papirna trgovina

**„CARINTHIA“
DRUŽBA SV. JOŽEFA**

KLAGENFURT, Völkermarkter Ring 25

Obenem želimo vsem našim cenjenim odjemalcem in poslovnim pri-
jateljem blagoslovljen Božič in srečno novo leto!

Podružnice: KLAGENFURT, Sternallee (Hl.-Geist-Platz) 5. —
WOLFSBERG v Labudski dolini. — KÖTSCHACH. — ST. VEIT a. d. Glan

**Ch. Grollitsch
& Co.**

Kohlengroßhandel
Ölfeuerungen
Ziegelwerk

Klagenfurt, Karfreitstraße 14
Telefon 28-23, 28-24

MERKUR

WECHSELSEITIGE KRANKENVERSICHERUNGS-ANSTALT GRAZ

LANDESGESCHÄFTSSTELLE KLAGENFURT

Želimo vsem članom in sodelavcem našega podjetja blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto!

Blagoslovljen Božič in srečno novo
leto 1959 želi
VELETRGOVINA Z VINOM

BREZNIK & CO.

VIKTRINGER STRASSE

Vsem svojim odjemalcem, znancem
in poslovnim prijateljem želi blago-
slovljene božične praznike in srečno
novo leto

**MATTHIAS
MORITZ**
UMETNI MLIN IN ŽAGA

BREG PRI GRABSTANJU
RAIN bei Grafenstein
telefon 28-44

Ford

*Vesele božične praznike
in
srečno novo leto*

želi vsem našim cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem

Autohaus Kaposi & Co.

KLAGENFURT, HERRENGASSE 10

Vesele božične praznike in srečno
novo leto želi vsem poslovnim
prijateljem

*Fratelli
Romanelli*

Lesna industrija

ETTENDORF I. LAVANTTALE

Telefon: Lavamünd št. 300

Kupi vsako množino okroglega in re-
zanega lesa po najboljši dnevni ceni.

Vsem svojim delavcem, voznikom,
dobaviteljem, znancem in prijateljem
želi blagoslovljene božične praznike in
srečno novo leto

LESNA TRGOVINA —
ŽAGA — EKSPORT

FRANZ

Mertel

Kupim iglasti les, tudi stoječ
BRNCA PRI BELJAKU
FURNITZ BEI VILLACH

Vesele božične praznike in srečno ter uspešno novo leto želi vsem odjemal-
cem in poslovnim prijateljem

Unterkärntner Molkerei

KLAGENFURT

SIRIUSSTRASSE 32

Mleko in mlečni produkti iz 60 podružnic Spodnjekoroške mlekarne
NAJCENEJSI ZAJTRK! — NAJBOLJŠA MALICA!

JOH.
**VÖLKER-
MÖBEL**

CELOVEC — KLAGENFURT

VILLACHER RING 45-47

SPALNICE IN JEDILNICE

KUHNJE, DIVANI, NASLANJACI — VSE V
BOGATI IZBIRI IN TUDI NA OBROKE IN

KREDITNE POLE.

Vsem svojim odjemalcem, dobaviteljem, znancem in poslovnim
prijateljem želi blagoslovljene praznike in srečno novo leto

Landwirtschaftliche Genossenschaft

VILLACH — Filialen: Wernberg, Mallestig, Riegers-
dorf, Arnoldstein, Nötsch, Kreuth b. Bleiberg

Kmetijska zadruga

V BELJAKU — Podružnice: Vernberk, Malošče,
Rekarja ves, Podkloster, Čajna, Rute pri Plajberku

Vsem svojim odjemalcem, dobaviteljem, znancem in poslovnim prijateljem
želi blagoslovljene praznike in srečno novo leto

Landwirtschaftliche Genossenschaft Völkermarkt

KMETIJSKA ZADRUGA R. Z. Z O. J. — VELIKOVEC

Skladišče — mlekarne — žganjarna
ŽE OD LETA 1899 V SLUŽBI KMETIJSTVA

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN USPEŠNO NOVO LETO VAM ŽELI VSEM

VELETRGOVINA S TEKSTILIJAMI

MAX PLACH

KLAGENFURT, 8.-MAI-STRASSE

MAX SCHMIDT

STAVBENO PODJETJE ZA STAVBENA IN INŽENIRSKA DELA, KLAGENFURT, GETREIDEGASSE 4, TEL. 57-95

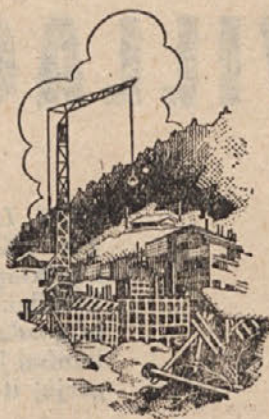
BARTEL

Kärntnerische

Kohlen- und Baumaterialien Groß-
handlung

KLAGENFURT, BAHNHOFSTR. 34

Fernschreiber 04470
Telephon 58-61, 56-67

FREIBACHKRAFTWERK-BAU DES KRAFTHAUSES

Vesele božične praznike

in uspešno novo leto

želi vsem svojim odjemalcem

električnega toka

Kärntner Elektrizitäts-Aktiengesellschaft

Vsem cenjenim odjemalcem, delav-
cem in prijateljem želi blagoslovljene
praznike ter srečno novo leto

TESARSTVO

FRANZ GASSER

BILČOVS · LUDMANNSDORF 28

*Darovati čevlje
je srčna zadeva*

Zato obiščite trgovino s čevlji

WESTRITSCHNIG

KLAGENFURT, Völkermarkter Strasse 13

TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM IN
BENCINSKA CRPALKKA

INTERCONTINENTALE

ÖSTERREICHISCHE A. G.

ZA TRANSPORTE IN CELOTNI PROMET

podružnica:

PODROŽČICA — ROSENBACH

Telefon 248 — Telex 04-530

prevzema vse vrste prevozov v tu- in inozemstvu ter jih izvršuje točno in poceni

Vesele božične praznike in srečno ter zdravo
novo leto 1959 želi vsem svojim cenjenim odje-
malcem trrdka

Matthäus Hafner & CO.

TRGOVINA S SPECERIJAMI IN VINI

Klagenfurt, Völkermarkter Pl. 12
TELEFON 28-27

Vesele božične praznike ter blagoslov-
ljeno in srečno novo leto želi vsem
cenjenim odjemalcem in znancem

GAŠPAR OGRIS- MARTIČ

trgovina
BILČOVS

ADOLF CAMPIDELL

SLIKAR — ZLATAR — KIPAR

Prevzemam VSA POPRAVILA CERKVA

Predelava OKROGLIH TABERNAKLJEV

FEISTRITZ AN DER DRAU — KÄRNTEN

— TELEFON 248

KRISCHKE & CO.

CELOVEC — KLAGENFURT
8.-MAI-STRASSE 3 in NEUER PLATZ

Vam želi prav vesele božične praznike in mnogo
sreče v novem letu

Gradbeno in stavbarsko klepar-
stvo, galanterijsko kleparstvo, krit-
je cerkva in stolpov

Helmut Grossnegger

KLEPARSKI MOJSTER

Celovec-Klagenfurt,
Villacher Ring 31, Tel. 24-90

Vsem cenjenim gostom in odjemal-
cem, kakor tudi vsem prijateljem in
znancem

Janko Ogris

trgovina in gostilna

BILČOVS

Vesele božične praznike in zdravo
novo leto 1959 želi vsem svojim od-
jemalcem

HELMUT SCHWAB

Landesprodukte

KÜHNSDORF

Telefon 508

Vesele božične praznike in uspeha
polno novo leto 1958 želi vsem odje-
malcem, znancem in poslovnim prija-
teljem

Franz Ogris

Kleparski in mehanični mojster

Trgovina za motorna vozila

in avtomobilske gume

ŽELEZNA KAPLA 249

Telefon 221

Zastopstvo: Puch — Mecki, Sissi, H.M.W.-Moped

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO ŽELI

L. MAURER

TRGOVINA BLAGA IN PERILA

KLAGENFURT,
Alter Platz Nr. 35

Blagoslovljene in vesele božične praznike ter srečno
novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem

SCHUHHAUS BLATTNIG

KLAGENFURT, BAHNHOFSTRASSE

Vesele božične praznike in srečno
novo leto želi vsem cenjenim od-
jemalcem in poslovnim prijateljem

KROJASTVO

Haderlap Franc

CELOVEC, Tarviserstrasse 100

Zidani most (Steinerne Brücke)

Blagoslovljene božične praznike in
srečno novo leto želi vsem odje-
malcem

ZELEZNINA

Štefan Andreacs

KLAGENFURT

Karfreitstrasse 9, Tel. 47-06

ARBORITE

Obloge za pohištvo (Möbelbelag)
Prodaja za Koroško in Vzhodno Tirolsko
Faser-plošče

Furnirji

F. Schnabl

CELOVEC, BAHNHOFSTRASSE 38 b

TELEFON 48-86

Albert

Fleischmann

Krovski mojster

CELOVEC — KLAGENFURT

Viktringer Ring 9 — Wulfengasse-Eck

Telefon 55-23

Nasproti deželne vlade. — Se priporoča za vsa
krovska dela

Vsem svojim odjemalcem, znancem in
poslovnim prijateljem želi vesele praz-
nike in vse najboljše v novem letu 1959

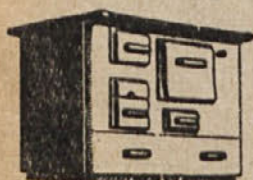
lesna industrija

J. Zagar

CELOVEC — KLAGENFURT

Rampenstrasse 15, tel. 29-08

Izdelava cementne strešne opeke

Vesele božične praznike in srečno novo leto
1959 želi vsem svojim cenjenim kupcem in
poslovnim prijateljem

Hans Wernig

KMETIJSKI STROJI

KLAGENFURT

Paulitschgasse 8. (Prosenhof)

Tel. 35-02 in Hl.- Geist-Platz

FROHLICHE WEIHNACHTEN, GLÜCK UND GESUNDHEIT
UND GUTE FAHRT IM NEUEN JAHR

wünscht

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE, SREČO, ZDRAVJE IN DOBRO VOŽNJO
V NOVEM LETU

želi:

AUTO WEDAM VILLACH

Vertretung für Kärnten und Osttirol

PKW, LKW Steyr-Fiat
Fiat LKW Diesel bis 180 PS und bis 8 to
mit Anhänger 18 to Nutzlast.
Raupenschlepper von 27 bis 70 PS für
Bau-, Land- oder Forstwirtschaft mit
Überkopf- oder Frontlader, Planierschild,
Bodenaufreißer, Tieflöffel (Bagger) etc.

PKW, LKW Steyr-Fiat
Fiat LKW Diesel do 180 PS in do 8 ton,
s priklopnikom 18 ton nosilnosti.
Vlačilci, od 27 do 70 PS za gradbeno, poljedelsko
in gozdarsko gospodarstvo z nakladniki ali fron-
talnimi basalci; nadalje strgalce, talne rovače (ba-
gerje) itd.

STANDARD-TRIUMPH MORRIS, MG.

ZASTOPSTVO ZA KOROŠKO IN VZHODNO TIROLSKO
IN STROKOVNA DELAVNICA ZA POPRAVILA

JOSEF SINTSCHNIG

CELOVEC — KLAGENFURT, Südbahngürtel 8, Tel. 53-20

Želi vsem kupcem in poslovnim prijateljem prijet-
ne božične praznike in srečno novo leto

Pričujoča številka
ima 16 strani.
Naslednja številka
izide z datumom
6. januarja 1959

Vsem kupcem in poslov-
nim prijateljem želi vesele
božične praznike in uspeš-
no novo leto

SATTLER

Klagenfurt, am Heuplatz

Vesele praznike in srečno novo leto 1959
polno delovnih uspehov želijo svojim
odbornikom, članom in prijateljem

Zveza slovenskih zadrug v Celovcu

in v njej združene

Hranilnice in posojilnice

Kmečke gospodarske zadrug

Južnokoroška gospodarska zadruga

Živinorejske zadrug

Južnokoroška semenarska zadruga

Podporno društvo proti požarnim škodam v Selah

Ter njihove poslovalnice, podružnice in podjetja

SLOVENSKA STUDIJSKA KNJIŽNICA CELOVEC
SLOWENISCHE STUDIENBIBLIOTHEK KLAGENFURT
Knjižnica
sp
NAŠ tednik
1958
070(436-863)

0077670
COBISS *